

Rettsvirkninger ved endringer og avvik i en godkjent plan for utbygging og drift av en petroleumsforekomst

Av: Kim Fredrik Johansen

JUR-3902

Liten masteroppgave i rettsvitenskap ved Universitetet i Tromsø

Det juridiske fakultet

Våren 2013

Innhold

Del I: Innledende del	4
1. Innledning	4
1.1 Presentasjon av tema og aktualitet	4
1.2 Generelt om petroleumsloven § 4-2	4
1.3 Arbeidets problemstillinger	6
1.4 Sentrale begreper	8
<i>Konsesjonssystemet</i>	8
<i>Utvinningsstillatelse og samarbeidsavtale</i>	8
<i>Interessentskapet</i>	9
<i>Tiltredelse</i>	10
1.5 Presisering og avgrensning av temaet	11
1.6 Videre fremgangsmåte	12
2. Rettskildebildet	12
2.1 Offentligrettslige kilder	12
2.2 Privatrettslige kilder	13
3. Nærmere om i petroleumsloven § 4-2 (7)	14
3.1 Materielt innhold	14
3.1.1 Generelt	14
3.1.2 Når foreligger varslingsplikt for interessentskapet?	14
4. Myndighetenes adgang til å kreve ny eller endret utbyggingsplan	20
4.1 Innledning	20
4.1.1 Analyse av PUD-vedtaket	20
4.2 Omgjøring av godkjent utbyggingsplan	22
4.2.1 Innledning	22
4.2.2 OEDs adgang til å omgjøre et PUD-vedtak	22
4.2.3 Erstatning grunnet omgjøring	28
4.3 OEDs adgang til å stille vilkår ved den nye godkjennelsen	28
4.3.1 Innledning	28
4.3.2 Hvilken adgang har myndighetene til å stille vilkår ved godkjennelse av en ny eller endret utbyggingsplan?	28
5. Utbyggingsplanens privatrettslige karakter	32
5.1 PUDs privatrettslige plikter og rettigheter	32
5.1.1 Innledning	32
5.1.2 Etablerer tiltredelsen av PUD avtalevirkninger mellom deltakerne?	33
6. Tolkning og utfylling av samarbeidsavtalen	38
6.1 Tolkning av samarbeidsavtalen art. 16.4 (1)	38

6.1.1 Innledning	38
6.1.2 Hvordan skal samarbeidsavtalen 16.4 (1) tolkes?.....	39
6.2 Utfylling av samarbeidsavtalen art. 16.4 (1)	41
6.2.1 Innledning	41
6.2.2 Hvilke momenter kan vektlegges ved utfylling av samarbeidsavtalen art. 16.4 (1)?	41
7. Kan en deltaker si seg ubundet av en tiltrådt utbyggingsplan dersom myndighetene krever fremlagt ny eller endret plan?	42
7.1 Grunnlag for uttreden av PUD	42
7.1.1 Innledning	42
7.1.2 Samarbeidsavtalen art. 16.4 (1)	42
7.1.3 Hvordan kan ”en utbyggingsplan” tolkes?	42
7.1.4 Tolkningsresultat etter utfylling.....	44
7.1.5 Lemping av samarbeidsavtalen art. 16.4 (1) i tilfeller hvor OED krever PUD.	49
8. Avslutning og oppsummering	51
8.1 Synspunkter vedrørende vesentlighetskravet og varslingsplikt, jf. petrl. § 4-2 (7).....	51
8.2 OEDs adgang til å omgjøre et PUD-vedtak	51
8.3 PUDs privatrettslige side.....	51
8.4 Tolkning og utfylling av samarbeidsavtalen	52
8.5 Tese om retten til å si seg ubundet av en tiltrådt PUD.....	52
VEDLEGG: Utvalgte bestemmelser fra samarbeidsavtalen	54
Litteraturliste	56

Del I: Innledende del

1. Innledning

1.1 Presentasjon av tema og aktualitet

Etter lov om petroleumsvirksomhet¹ (Petr.) § 4-2, skal en *plan for utbygging og drift* (PUD) av en petroleumsforekomst godkjennes av myndighetene før utbyggingsvirksomheten kan starte. Avhandlingen har som mål å belyse ulike rettsvirkninger av at de faktiske forholdene som blir lagt til grunn ved godkjenningen av PUD, endres underveis i et petroleumsutbyggingsprosjekt.

Avhandlingens aktualitet er illustrert av Yme-saken. Saken omhandler et mislykket utbyggingsprosjekt. Grunnet prosjektets irregulære utvikling, krevde Olje- og energidepartementet (OED) i 2012 fremlagt endret PUD for ny godkjenning, jf. petr. § 4-2 (7). Myndighetene begrunnet kravet i at prosjektet avvok vesentlig fra den utbyggingsplanen som ble godkjent i 2007.² De avvik det dreide seg om, var brudd på forutsetningene som lå til grunn ved OEDs godkjenning, en vesentlig forsinkelse, samt kostnadsoverskridelser på om lag 9 milliarder NOK i forhold til et opprinnelig budsjett på ca 4,9 milliarder NOK.

I kjølevannet av denne saken har det aktualisert seg flere problemstillinger som knyttes til rettsvirkninger av at det oppstår endringer og avvik i en godkjent PUD. Disse problemstillingene blir illustrert nærmere i avhandlingens pkt. 1.3 og 1.6.

1.2 Generelt om petroleumsloven § 4-2

Dagens regler om utbygging av et petroleumsprosjekt, har sitt utspring i § 23 i 1985-loven.³ Denne bestemmelsen inneholdt ikke regler om myndighetsbehandling av en utbyggingsplan *etter* at den er godkjent som nå er regulert i petr. § 4-2 (7). Myndighetenes kompetanse til å gripe inn i godkjente planer, ble først lovfestet da den nye petroleumsloven kom i 1996.

En plan for utbygging og drift er et sentralt styringsverktøy for myndighetenes overordnede styring. PUD skal beskrive *hvordan* rettighetshaverne planlegger å gå frem under utbyggingen

---

¹ Lov om petroleumsvirksomhet av 29.november 1996 nr.72.

² <http://www.tu.no/olje-gass/2012/07/04/krever-ny-yme-plan> og <http://m.aftenbladet.no/energi/Talisman-ber-om-mer-Yme-tid-3169552.html#.UYK5zSgayc0>

³ Lov 11. mars 1985 nr. 11 om petroleumsvirksomhet – opphevet.

av petroleumsforekomsten. Eksempelvis avgjør planen spørsmål om økonomiske, ressursmessige, tekniske, sikkerhetsmessige, nærings- og miljømessige forhold som er av betydning for OEDs godkjenning, jf. petrl. § 4-2 (2). Innholdet i planen er det faktum som blir lagt til grunn ved avgjørelsen av om PUD skal godkjennes. Planen fungerer videre som en prosjektbeskrivelse for de rettighetshaverne som skal bygge ut en petroleumsforekomst. PUD inneholder blant annet valgt utbyggingsløsning, utvinningsstrategi, transportløsning, reservoarmessige forhold, kostnadsbeskrivelser og tekniske beskrivelser av den plattformen som skal bygges ut. Som verktøy for utforming av PUD, anvender rettighetshaverne en ”PUD-veileder” fabrikkert av myndighetene.⁴

Ifølge petrl. § 4-2 er det ”departementet” som skal godkjenne PUD. Bestemmelsen sikter til Kongen i statsråd, som i praksis er OED, men utbyggingsprosjekter som tilsvarer et budsjett på over 10 milliarder NOK skal godkjennes av Stortinget.⁵

Hovedformålet med godkjennelsesreglene er etter forarbeidene ”... å muliggjøre gjennomføring av de regulerings- og kontrolltiltak som er nødvendig for å sikre den ønskede struktur i den industrielle virksomhet på kontinentalsokkelen”.⁶ Videre ønsker myndighetene med godkjenningen å ta hensyn til ”... sikkerhet og beskyttelse av natur- og arbeidsmiljø”, og i tillegg ”... sikre størst mulig verdiskaping fra petroleumsvirksomheten gjennom fornuftig langsiktig ressursforvaltning”.⁷ Disse formålene er sentrale parameter når OED tar standpunkt til om en PUD skal godkjennes og om vilkår skal settes. Disse formålene kan for øvrig også utledes av petrl. §§ 1-2 og 4-1.

Selve godkjenningen av planens innhold har et todelt formål: ”For det første gir planen myndighetene en oversikt over hvorledes rettighetshaverne planlegger å utnytte forekomsten, slik at myndighetene kan innpasse dette i eventuelle andre planer”.⁸ For det andre gir godkjennelsesprosessen myndighetene anledning til å påvirke utbyggingsprosjektet ved at de, som jeg skal redegjøre for senere, kan oppstille vilkår ved godkjenningen.⁹

---

⁴ *Veiledning til plan for utbygging og drift av en petroleumsforekomst (PUD) og plan for anlegg og drift av innretninger for transport og for utnyttelse av petroleum (PAD)*, (heretter benevnt som ”PUD-veileder”), <http://www.regjeringen.no/upload/OED/pdf%20filer/Pud%20Pad/PUDPAD-feb2010.pdf>

⁵ Jf. St.prp. nr. 1 (2006-2007) *Olje og energidepartementet* s. 112 pkt. IX.

⁶ NOU 1979:43 *Petroleumslov med forskrifter*, s. 103.

⁷ Ot.prp.nr.43 (1995-1996) *Om lov om petroleumsvirksomhet*, s. 10.

⁸ Ulf Hammer m.fl., *Petroleumsloven*, Oslo, 2009, s. 249, (Hammer m.fl.).

⁹ Hammer m.fl., s. 249.

Når myndighetene godkjenner en PUD jf. petrl. § 4-2 (1), faller avgjørelsen inn under definisjonen *enkeltvedtak* i forvaltningsloven (fvl.) § 2 (1) bokstav b.¹⁰ Dette får betydning for OEDs adgang til å gjøre inngrep i PUD-godkjennelsen. Det blir beskrevet mer om dette i avhandlingens pkt. 4.

1.3 Arbeidets problemstillinger

Dersom et utbyggingsprosjekt avviker fra den godkjente utbyggingsplanen, oppstår for det første spørsmålet om hvilken rettsstilling interessentskapet får i forhold til myndighetene. Utgangspunktet etter petrl. § 4-2 (7) er at departementet ”skal underrettes om og godkjenne vesentlig avvik eller endring...”.

Den første problemstillingen omhandler således interessentskapets plikt til å underrette OED når det oppstår endringer i eller avvik fra en godkjent utbyggingsplan.

Det neste forhold som skal avklares når det oppstår endringer og avvik i en PUD, er myndighetenes adgang til å regulere innholdet i planen etter at den er godkjent. OED er delegert kompetanse til å omgjøre en godkjent plan jf. petrl. § 4-2 (7) 2.pkt. De kan også stille vilkår ved godkjennelsen av en ny eller endret plan jf. petrl. § 10-18 (4). Denne kompetansen er likevel er ikke ubegrenset.

Den andre problemstillingen som vil drøftes gjelder derfor OEDs adgang til å foreta senere inngrep i en godkjent plan.

Innholdet i PUD utgjør som nevnt grunnlaget for OEDs godkjennelse. Dersom myndighetene krever fremlagt en ny eller revidert PUD, må rettighetshaverne i tilfellet endre det vedtatte innholdet i en godkjent plan. Det vil si at deler av de faktiske forholdene som ligger til grunn for utbyggingsprosjektet vil bli endret. Dette kan resultere i at en enkelt deltager i interessentskapet vil ønske å tre ut av det videre utbyggingsprosjektet.¹¹ Det skal derfor redegjøres for deltagerens privatrettslige stilling overfor hverandre. Dette forholdet blir regulert av den såkalte samarbeidsavtalen.¹² Det fremgår av samarbeidsavtalen art. 16.4 (1) at en parts ”tiltredelse av en utbyggingsplan er bindende i forhold til de øvrige Parter”. Ettersom deltagerne må tiltre PUD før den godkjennes av myndighetene jf. petrl. § 4-2, er hovedregelen at de er privatrettslig bundet på det stadiet hvor OED krever ny plan. Samarbeidsavtalen

---

¹⁰ Lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker, 10. februar av 1967.

¹¹ Dette er tilfellet i Yme-prosjektet.

¹² Se avhandlingens pkt. 1.4.

regulerer ikke uttrykkelig spørsmålet om en deltager kan si seg ubundet av PUD dersom den endres av myndighetene.

Den siste problemstillingen er om en deltager har privatrettslig grunnlag til å si seg ubundet av en tiltrådt PUD.

For å kunne ta stilling til PUD-tiltredelsens bindende rekkevidde og OEDs kompetanse til å endre innholdet i en utbyggingsplan, er det to hovedspørsmål som må avklares. Først er det nødvendig å avgjøre PUDs rettslige karakter. Dette må gjøres både i et offentligrettslig og privatrettslig henseende. Det offentligrettslige spørsmålet er hvordan PUD-vedtaket skal tolkes. Tolkingsresultatet får betydning for OEDs adgang til å omgjøre PUD-godkjenningen, samt eventuelt oppstille nye vilkår.

Fra et privatrettslig perspektiv, blir spørsmålet hvilke plikter PUD-tiltredelsen etablerer for deltagerne i interessentskapet.

For det andre må en ta stilling hvilke tolkningsprinsipper som gjelder for samarbeidsavtalen. I forlengelsen av dette blir det avgjort om avtalen kan utfylles.

Den valgte fremgangsmåten fordrer at avhandlingen omfavner flere rettsområder, arbeidet får dermed et tverrdisiplinært preg. For analysen av PUD er det ønskelig å illustrere hvordan den blir anvendt av forskjellige aktører på norsk sokkel, deriblant OED. Ved en konsesjonsrettslig tilnærming, gir de autoritative rettskilder liten veiledning i henhold til avhandlingens problemstillinger. Petroleumsloven oppstiller standarder som danner grunn-normen for aktørene og OED, men det materielle innholdet gir rom for ulike tilnærminger.

Med den privatrettslige analysen av PUD, er målet å kategorisere tiltredelsens rettslige rolle for deltagerne i interessentskapet. Dette vil by på metodiske utfordringer.

Når en skal vurdere deltagernes grunnlag for å si seg ubundet av en tiltrådt PUD, er formålet å komme frem til et materielt løsningsforslag. Som drøftelsene vil illustrere, er ikke regelverket helt tilpasset det typetilfellet en står overfor i denne avhandlingen.¹³

I løpet av oppaven vil enkelte grunnleggende og avgjørende begreper bli nevnt. Som redskap for begrepsmessig avklaring, må disse gjennomgå innledningsvis.

---

¹³ Sammenlignet med Yme-saken.

1.4 Sentrale begreper

Konsesjonssystemet

Ressursene i den norske kontinentalsokkelen er underlagt den Norske stats eiendom jf. petrl. § 1-1. Det fremgår av denne bestemmelsen at staten har en "... eksklusiv rett til ressursforvaltning". Ressursforvaltningen er med dette kun forbeholdt staten. Den eksklusive ressursforvaltningsretten er også folkerettslig forankret i Havrettskonvensjonen art. 77.¹⁴ Statens eiendomsrett danner dermed grunnlaget for reguleringen av petroleumsvirksomheten på norsk territorium. Ifølge petrl. § 1-2 (1) er forvaltningskompetansen tillagt "Kongen". I praksis er det som kjent OED som styrer over petroleumsaktiviteten.

Videre følger det av petrl. § 1-3 (1) at "ingen andre enn staten kan drive petroleumsvirksomheten uten tillatelser". For alle andre enn staten er derfor retten til å drive petroleumsvirksomhet betinget av ulike *tillatelser* fra myndighetene. Det vil si at et oljeselskap må få OEDs samtykke for å utøve enhver form for virksomhet som er *petroleumsvirksomhet* jf. petrl. § 1-6 litra c. De styringsmekanismene som myndighetene er tillagt gjennom lov og forskrift, betraktes som et konsesjonssystem. Konsesjonssystemet danner rammen for all petroleumsvirksomhet på den norske sokkelen.

Konsesjonssystemet er bl.a. bestående av undersøkelsestillatelse, utvinningstillatelse, godkjennelse av utbyggingsplan (PUD), tillatelse til anlegg og drift av rørledninger, disponeringsplan og samtykke til overdragelse.¹⁵ En PUD har imidlertid en særlig stilling i konsesjonsrettslig kontekst, dette blir behandlet nærmere i avhandlingens pkt. 4 og 5. I det videre løp vil begrepet, "konsesjonsrettslig", sikte til det ovennevnte konsesjonssystem og dets oppbygning.

Utvinningstillatelse og samarbeidsavtale

Forut for godkjennelsen av en PUD, blir rettighetshaverne tildelt en utvinningstillatelse.¹⁶ Denne tillatelsen blir normalt tildelt flere oljeselskaper samtidig jf. petrl. § 3-3. For å utnytte tillatelsen, er det etter petrl. § 3-3 (4) et vilkår om at de respektive selskapene inngår en samarbeidsavtale.¹⁷ Samarbeidsavtalen inneholder standardiserte bestemmelser og er utformet

---

¹⁴ FNs havrettskonvensjon av 10. desember 1982.

¹⁵ Henholdsvis petrl. §§ 2-1, 3-3, 4-2, 4-3, 5-1 og 10-12.

¹⁶ Se standard utvinningstillatelse for 20. konsesjonsrunde. En utvinningstillatelse gir enerett til undersøkelse, leteboring og utvinning av petroleum jf. petrl. § 3-3 (3).

¹⁷ Samarbeidsavtale for petroleumsvirksomhet (20. konsesjonsrunde). Avtalen følger med som et vedlegg til utvinningstillatelsen: "Vedlegg A – Samarbeidsavtalen". Det følger også med en regnskapsavtale til – Vedlegg B.

av myndighetene og det er ikke mulig å forhandle samarbeidsavtalens bestemmelser. Avtalen regulerer i hovedsak det privatrettslige forholdet mellom deltagerne i utvinningstillatelsen. Når avtalen kontraheres, dannes en samarbeidsgruppe omtalt som et ”interessentskap” eller et såkalt ”joint venture”. Samarbeidsavtalen er en sentral del av konsesjonssystemet.

Samarbeidsavtalens fortale, pkt. 1, uttaler at formålet med avtalen er å drive *petroleumsvirksomhet*. Denne angivelsen må anses snevrere enn definisjonen i petrl. § 1-6 bokstav c. Hvorfor dette anføres, og hvilke konsekvenser dette får, blir illustrert nærmere under avhandlingens pkt. 5.

Interessentskapet

Interessentskapet kan kategoriseres som et ad hoc selskap opprettet med det formål å drive petroleumsvirksomhet knyttet til lisensområdet. Selskapet består av en *styringskomité* og en *operatør*, henholdsvis jf. samarbeidsavtalen art. 1 og art. 3. Styringskomiteen er interessentskapets øverste organ; den skal styre og kontrollere interessentskapets virksomhet, avgjøre saker som føres opp på agendaen og sørge for at interessentskapet drives rasjonelt, jf. art 1.4. Komiteen anvender stemmereglene i samarbeidsavtalens spesielle bestemmelser pkt. 3 når de skal avgjøre uavklarte spørsmål vedrørende utbyggingsvirksomheten. Stemmereglene er fastlagt gjennom tillatelsen for den enkelte lisens. Kravet for å fatte et alminnelig flertall vil enten være basert på et flertall av deltakere eller flertall i interessene i lisensen, eventuelt en kombinasjon av disse. Innholdet i PUD, blir avgjort og vedtatt av styringskomiteen, jf. samarbeidsavtalen art. 16.2 (1).

Operatøren blir utnevnt av myndighetene jf. avtalens fortale pkt. 4. Hans rettigheter og plikter er detaljert beskrevet i artikkel 3, men disse er ikke uttømmende. Han skal blant annet legge frem et forslag til PUD for styringskomiteen jf. avtalens art. 16.1.

Idet interessentskapet fremstår som et selvstendig selskap med ulike rettigheter og plikter, er det naturlig å dra selskapsrettslige paralleller. Ifølge selskapsloven § 1-1 (4) er imidlertid denne type selskap uttrykkelig unntatt fra selskapsloven. Det er likevel fastslått i juridisk teori at ”*joint ventures*” er støpt i samme selskapsrettslige form som et selskap med delt ansvar (DA).¹⁸ De selskapsrettslige relasjonene vil bli belyst i den grad de er egnet til å illustrere interessentskapets privatrettslige plikter, dette blir behandlet nærmere i avhandlingens pkt. 6 og 7.

---

¹⁸ Knut Kaasen, ”Samarbeid i Olje – en spesiell selskapsrett”, *Selskap, kontrakt, konkurs og rettskilder, Festskrift til Mads Henry Andenæs 70 år*, Oslo 2010, s. 153, (Kaasen, *samarbeid i olje* 2010).

Tiltredelse

For at en deltager i interessentskapet skal få adgang til å delta i utbyggingsprosjektet, må han slutte seg til den utbyggingsplanen som styringskomiteen vedtar jf. samarbeidsavtalen art. 16.2. og art. 16.3. Tiltredelsen av planen er som sagt bindende overfor de andre tiltrådte partene, jf. samarbeidsavtalen art. 16.4 (1). Bakgrunnen for denne regelen er først og fremst at det ikke skal være ”adgang til å hoppe av prosjektet dersom det utvikler seg i negativ retning”.¹⁹

Selve tiltredelsen er basert på deltakerens autonomi, han kan eksempelvis ikke tvinges inn i det videre samarbeidet som følge av stemmereglene. Forut for tiltredelsen har imidlertid deltakerne allerede investert store summer i letekostnader.²⁰ Det kan derfor tenkes at deltakerne i realiteten ikke har noe annet kommersielt valg enn å tiltre planen, og at han således er kommersielt forpliktet.²¹ Dette blir illustrert nærmere i avhandlingens pkt. 5.

Utbyggingen av en forekomst byr på store kostnader for interessentskapet, og tiltredelse av utbyggingsplanen er av stor økonomisk betydning for samarbeidet mellom deltakerne i interessentskapet.²² Tiltredelsen leder derfor deltagerne over i en ny fase hvor store økonomiske summer står på spill.

Det er knyttet flere risikofaktorer til om en deltaker skal tiltre utbyggingsplan eller ikke. For det første må deltakeren vurdere sårbarheten omkring utbyggingen, herunder spørsmålet om prosjektet vil gå som planlagt. Det er ikke unormalt at kostnadsestimatet i PUD vil kunne øke/overskrides betydelig på grunn av uforutsette forhold etter hvert som prosjektet skrider frem. I de senere årene har det vært en tendens til at stadig flere utbyggingsprosjekter avviker i henhold til de estimerte kostnader i godkjent PUD.²³ For det andre må deltakeren vurdere olje- og gassprisen og muligheten for svingninger i disse som er styrende for inntekspotensialet fra feltet som bygges ut. Og for det tredje må deltageren vurdere grunnforholdene i utvinningsområdet – oljeressursene i reservoaret/petroleumsforekomsten er

---

¹⁹ Erling Selvig, *Petroleumsrett Til Studiebruk*, Oslo, 1988 (Selvig 1988). s. 258 og Finn Arnesen, *Samarbeid Om Petroleumsvirksomhet: En Kommentar Til Den Nye Samarbeidsavtalen*, Oslo: Nordisk institutt for sjørett, 1987, s. 89,(Arnesen).

²⁰ Boring av letebrønner koster flere hundre millioner kroner.

²¹ Knut Kaasen, ”Scope of joint operating agreement in Norway”, *I Marlus nr. 261, 2000 s. 127-147*, (Kaasen 2000), s. 145 og Sverre Ellenes, *Samarbeidsavtalens Rekkevidde Mellom Deltagerne I Rettighetshavergruppen: En Studie Av Virkeområdet for Flertallskompetansen Til Styringskomiteen I Rettighetshavergruppene På Kontinentalsokkelen*, Oslo 2001, s. 31 petitavsnitt, (Ellenes).

²² Arnesen, s. 55 og Ellenes, s. 30.

²³ Se NOU 1999:11 *Analyse av investeringsutviklingen på kontinentalsokkelen*, s. 7-8 og St.prp. nr.1 (2001-2002) *FOR BUDSJETTERMINEN 2002*, s. 111, PDF: <http://www.regjeringen.no/Rpub/STP/20012002/001OED/PDFA/STP200120020001OEDDDDDPDFA.pdf>

interessentskapets inntekts- og profittgrunnlag, disse kan vise seg å være både mindre og større enn forespeilet.²⁴ Som deltaker i en utvinningslisens, må en derfor ta høyde for en betydelig kommersiell risiko ved tiltredelsen. Til gjengjeld er inntekspotensialet stort.

1.5 Presisering og avgrensning av temaet

Som avhandlingens tema gjenspeiler, er det rettsvirkninger som knytter seg til endringer og avvik i en PUD som er av sentral interesse for dette arbeidet. Det blir derfor avgrenset mot øvrige tillatelser i konsesjonssystemet. Likevel er det et innbyrdes avhengighetsforhold mellom PUD og utvinningslisensen. En kan dermed ikke utelukke petrl. § 3-3. I tillegg inneholder ofte PUD-søknadet elementer som i praksis defineres som *plan for anlegg og drift* (PAD) jf. petrl. § 4-3 og *godkjennelse av produksjonsforløp* jf. petrl. § 4-4. PAD gjelder plan for anleggelse av rør og er en selvstendig tillatelse som ofte inngis sammen med PUD for å sikre en totalløsning for feltutbyggingen. I denne avhandlingen avgrenses det mot petrl. §§ 4-3 og 4-4.

Arbeidet tar for seg både offentligrettslige og privatrettslige konsekvenser av at forutsetningene for en godkjent utbyggingsplan endres. Det offentligrettslige aspektet ved PUD blir analysert med den hensikt å kartlegge hvilke plikter som er pålagt og hvilke plikter som kan pålegges interessentskapet ved endringer og avvik i forutsetningene lagt til grunn i en utbyggingsplan. De påfølgende offentligrettslige problemstillinger tar utgangspunkt i petrl. § 4-2 (7). Denne bestemmelsen gjelder ”kun hvor det allerede finnes en godkjent plan for utbygging av en petroleumsforekomst, og rettighetshaverne ønsker endringer i denne planen”.²⁵ En kan således si at arbeidet bare vil omhandle utbyggingsfasen som følger etter at planen er godkjent.

Petrl. § 10-18 blir anvendt for å beskrive OEDs adgang til å stille vilkår ved godkjennelse av en ny utbyggingsplan. Denne regelen åpner for bruk av alminnelige forvaltningsrettslige regler.

Den privatrettslige siden ved utbyggingsplanen blir gjennomgått for å ta stilling til om en deltaker kan si seg ubundet av en tiltrådt plan på privatrettslig grunnlag. Det forutsettes dermed at samarbeidsavtalen er inngått.

---

²⁴ Olje- og energidepartementet i samarbeid med Oljedirektoratet gir ut et nytt faktahefte om norsk petroleumsvirksomhet, *Fakta 2012*, s. 40, PDF:

http://npd.no/Global/Norsk/3-Publikasjoner/Faktahefter/Fakta2012/Fakta_2012_web.pdf

²⁵ Hammer m.fl. s. 264.

Samarbeidsavtalen besvarer ikke direkte hvor vidt tiltredelsen av en PUD har bindende virkning for planer som blir utarbeidet på et senere stadium i prosjektet. En må således se hen til metodelæren og vurdere hvilke tolkningsregler som gjelder for samarbeidsavtalen art. 16.4 (1). Metodospørsmålet vil være essensiell for avgjørelsen av hvor langt art. 16.4 (1) strekker seg.

Det avgrenses mot forholdet mellom interessentskapet og tredjepersoner. Det avgrenses derfor også mot retten til å overdra sin andel i utvinningslisensen etter samarbeidsavtalen art. 23.

1.6 Videre fremgangsmåte

I det følgende behandler jeg i pkt. 2 å vurdere avhandlingens tema i lys av aktuelle rettskilder. Dette for å billedliggjøre hvilke rettskilder som i grove trekk vil danne grunnlaget for drøftelsene i avhandlingen.

Hoveddelen består av to deler - en offentligrettslig del og en privatrettslig del. Den offentligrettslige delen starter i pkt. 3. Det blir her sett nærmere på det materielle innholdet i petrl. § 4-2 (7) og interessentskapets varslingsplikt når det oppstår endringer og avvik i en godkjent plan. I pkt. 4 skal jeg vurdere myndighetenes adgang til å gjøre senere inngrep i et PUD-vedtak. Under dette punktet tas det stilling til hvordan PUD-godkjennelsen fremstår i en konsesjonsrettslig sammenheng. Det blir også sett på OEDs adgang til å stille vilkår ved godkjennelsen av en utbyggingsplan.

Del II i hoveddelen tar for seg de privatrettslige konsekvenser av at det oppstår endringer eller avvik i en godkjent utbyggingsplan. Hovedproblemstillingen er her om en deltager kan si seg ubundet dersom OED krever fremlagt ny PUD. I pkt. 5 blir PUD plassert privatrettslig i forhold til samarbeidsavtalen og interessentskapet. Dernest skal jeg i pkt. 6 ta stilling til hvilke tolkningsprinsipper som gjelder ved tolkningen av samarbeidsavtalen art. 16.4 (1). Dette spørsmålet er avgjørende for pkt. 7, som konkret spør om en part kan si seg ubundet av en tiltrådt plan jf. samarbeidsavtalen art. 16.4 (1). I pkt. 8 oppsummerer jeg og konkluderer på bakgrunn av de svar en kommer frem til underveis i arbeidet.

2. Rettskildebildet

2.1 Offentligrettslige kilder

Utgangspunktet for avhandlingens offentligrettslige del, er som nevnt petrl. § 4-2 (7). Petroleumsloven med forskrifter er dermed hjemmelslov for utbyggingsplanen og de

offentligrettslige spørsmålene i avhandlingen. Avhandlingens problemstillinger er behandlet i begrenset grad tidligere. Årsaken til dette er at OEDs diskresjonære skjønn ofte avgjør uenigheter mellom myndighetene og rettighetshavere på norsk sokkel. Jeg er ikke kjent med rettpraksis hvor OEDs kompetanse har blitt prøvd rettslig av domstolene. For avhandlingens offentligrettslige del vil det dermed måtte legges stor rettskildemessig vekt på juridisk litteratur og reelle hensyn, da kildetilfanget ellers er magert. Forarbeidene til petroleumsløven utgjør også en vesentlig del av de rettskildefaktorene som blir anvendt i offentligrettslig sammenheng.

2.2 Privatrettslige kilder

Det sentrale rettsgrunnlaget for den privatrettslige delen, er den nyeste utgaven av samarbeidsavtalen - det vil si avtalen for den 20. konsesjonsrunde.²⁶ Avhandlingens privatrettslige problemstillinger er også behandlet i liten grad. Petroleumsindustrien bærer preg av at det er behov for rask avklaring av de rettsvister som oppstår underveis i et prosjekt. Dette grunner i at tapt produksjon utgjør et stort økonomisk tap som øker i tråd med den tiden som går til spille. Dersom et prosjekt stopper opp grunnet privatrettslige uenigheter, vil som regel tvisten bli løst av en avtalt voldgiftsdomstol. Domsresultatene er således konfidensielle, og det er liten tilgang på rettspraksis også her. Samarbeidsavtalen er utformet uten forarbeider. Det er med andre ord tynt rettskildemessig grunnlag for å avgjøre spørsmål utledet av samarbeidsavtalen.

Grunnet mangel på rettspraksis og forarbeider, vil også den privatrettslige delen i grove trekk bestå av rettskilder fra bakgrunnsretten, juridisk teori og reelle hensyn.

Del II: Hoveddel

Del I: Offentligrettslige virkninger ved endringer og avvik i en godkjent utbyggingsplan

I denne delen foretas en analyse av det materielle innholdet i petrl. § 4-2 (7). Formålet er å redegjøre for det offentligrettslige forholdet mellom myndighetene og interessentskapet i tilfeller hvor det oppstår endringer og avvik i forutsetningene for en godkjent PUD. Først skal jeg i pkt. 3 drøfte interessentskapets varslingsplikt jf. petrl. § 4-2 (7) 1. pkt. Deretter skal det i

---

²⁶ Utstedt av myndighetene ved konsesjonsrunde nr.20 av 27. juni 2008.

pkt. 4 tas stilling til OEDs kompetanse til å gripe inn og kreve endringer i en godkjent utbyggingsplan, jf. petrl. § 4-2 (7) 2. pkt.

3. Nærmere om i petroleumsloven § 4-2 (7)

3.1 Materielt innhold

3.1.1 Generelt

Petrl. § 4-2 (7) regulerer for det første interessentskapets plikt til å underrette myndighetene ved endringer i eller avvik fra en godkjent utbyggingsplan. For det andre gir bestemmelsen uttrykk for hvor store endringene må være for at interessentskapet skal ha plikt til å varsle. Til sist hjemler bestemmelsen OEDs kompetanse til å kreve fremlagt ny eller endret plan.

Det fremgår av ordlyden i petrl. § 4-2 (7) at:

”Departementet skal underrettes om og godkjenne vesentlig avvik eller endring av forutsetningene for fremlagt eller godkjent plan og vesentlige endringer av innretninger. Departementet kan kreve fremlagt ny eller endret plan for godkjennelse.”

3.1.2 Når foreligger varslingsplikt for interessentskapet?

Den første offentligrettslige virkningen av det oppstår et vesentlig avvik fra eller en endring i den godkjente planen, er at interessentskapet må underrette OED om forholdet. En må således ta stilling til når varslingsplikten inntreffer.

3.1.2.1 Hva menes med at forutsetningene for en godkjent plan endres eller avviker?

Et ”avvik” tolkes naturlig som noe som forandrer seg fra et fastsatt forhold. Det foreligger et avvik dersom et eller flere fastsatte element i planen, ikke blir etterlevd/oppfylt i praksis. Dersom interessentskapet for eksempel tilvirker en teknisk løsning annerledes enn det som er forutsatt i PUD, vil det oppstå et avvik fra planen. For å vurdere dette må det tas utgangspunkt i det som er godkjent av OED eller Stortinget.²⁷

En ”endring” kan naturlig forstås som en forandring. Forskjellen mellom en endring og et avvik er at endringen ikke forutsetter et opprinnelig fastsatt forhold – det kan dreie seg om nye eller senere inntrådte forhold, eller tillegg til planen. Dersom det blir utviklet ny teknologi som interessentskapet velger å benytte seg av, vil det være tale om en endring.

---

²⁷ Ot.prp. nr. 43 (1995-1996), s. 43.

Av forarbeidene fremgår det at *enhver* endring kan medføre varslingsplikt.²⁸ Leser man forarbeidene i kontekst, må dette også gjelde endringer som kan betraktes som avvik. En kan således legge til grunn at bestemmelsen sikter både til kvantitative og kvalitative avvik eller endringer i planen, det være seg endringer av teknisk eller økonomisk art.

Interessentskapet kan videre bli forpliktet til å varsle myndighetene dersom *forutsetningene* for den godkjente planen endres eller avviker. Det interessante er å vurdere hvilke typer forutsetninger ordlyden sikter til.

I denne sammenheng vil forutsetningene være de faktiske premisser OED legger til grunn når PUD godkjennes. Dersom disse forholdene endres, vil også forutsetningene for myndighetene sin godkjenning av planen kunne endres. Dette kan illustreres med at OED godkjenner PUD med den forutsetning om at interessentskapet anvender den utbyggingsløsningen som er fastsatt i planen. Et annet eksempel kan være at OED forutsetter at operatøren er kapabel til å gjennomføre ledelsen av utbyggingsprosjektet.

Dersom de nevnte forutsetningene svikter eller endres, vil spørsmålet være i hvilken grad endringene er egnet til å påvirke grunnlaget for OEDs godkjenning av planen.

For å beskrive nærmere hvilke typer forutsetninger ordlyden sikter til, vil det være nærliggende å se hen til ”PUD-veilederen”, pkt. 2.1.1.²⁹

3.1.2.2 Kravet til vesentlighet jf. petrl. § 4-2 (7)

I et petroleumsutbyggingsprosjekt må det tas høyde for at det vil bli foretatt en rekke endringer i planen fra godkjennelsestidspunktet til produksjonsstart, uten at disse medfører en plikt til å varsle.³⁰ Ifølge petrl. § 4-2 (7) 1.pkt må interessentskapet underrette myndighetene dersom endringen eller avviket er ”vesentlig”. Det essensielle for varslingsplikten er herved å ta stilling til når et avvik eller en endring kan betraktes som ”vesentlig”.

Det er naturlig å tolke begrepet ”vesentlig” som noe som er av stor betydning eller signifikant – endringen/avviket må være av stor betydning. Det foreligger et vesentlig avvik dersom mesteparten av et fastsatt element i planen forandrer seg i praksis. Til eksempel kan det være tale om et vesentlig avvik hvis interessentskapet foretar endring av ”utvinningsstrategi eller omfattende endring av infrastruktur”.³¹ Dersom et utbyggingsprosjekt må konsekvensutredes

---

²⁸ Ot.prp. nr. 43 (1995-1996), s. 43.

²⁹ PUD-veileder, s. 14.

³⁰ Hammer, m.fl, s. 264.

³¹ PUD-veileder, s. 8, pkt. 1.7.

på nytt, foreligger det som regel en ”vesentlig” endring.³² De nevnte tilfellene vil medføre at interessentskapet må varsle OED.

Myndighetene legger i forarbeidene en vid føring for når en endring eller et avvik er vesentlig:

”Det vil bero på en konkret vurdering om endringer medfører plikt til å sende inn ny eller endret plan til godkjenning. I praksis vil rettighetshaver måtte søke å avklare hvilke formelle krav til godkjenning som vil bli stilt.”³³

Myndighetene legger med dette initiativet til å vurdere om varslingsplikt foreligger hos interessentskapet. Det er imidlertid uklart hvilke momenter som kan utgjøre den konkrete vurderingen. Det holdes likevel fast ved at det er interessentskapet, og spesielt operatøren, som er nærmest til å vurdere hvor vidt en endring er vesentlig, da det er de som til enhver tid har oversikt over utbyggingsprosjektet. Dersom interessentskapet er i tvil om et avvik eller en endring er vesentlig, må derfor forutsetningen være at de skal søke å avklare dette med OED, jf. siste setning i sitatet ovenfor. Hovedansvaret ligger etter dette hos interessentskapet.

I tilknytning til vesentlighetskriteriet, uttrykkes det videre i forarbeidene at enhver ”endring i forhold til godkjente planer må godkjennes, med mindre det dreier seg om *ubetydelige* forhold” (min kursivering).³⁴ For at en endring skal godkjennes, må den også varsles om. Forarbeidene sier med andre ord at varslingsplikten må vurderes ut fra om endringen eller avviket er som ”ubetydelig”. Dette er et annet utgangspunkt enn det som følger av loven. Petrl. § 4-2 (7) legger som nevnt opp til at det skal vurderes om endringen eller avviket er ”vesentlig”. Etter en komparativ vurdering av lovteksten og forarbeidene, synes forarbeidene å etablere en noe mer omfattende plikt til å varsle myndighetene enn det som synes å være utgangspunktet etter lovens ordlyd. Terskelen for vesentlighetskravet er lavere etter forarbeidene.

Potensielt sett er det et relativt stort skille mellom en ”ubetydelig” endring og en endring som er ”vesentlig” eller ”betydelig”. Selv om et forhold ikke kan betraktes som ubetydelig, er det nødvendigvis ikke vesentlig. I praksis kan det oppstå endringer eller avvik som ligger i en slags mellomstilling; de er verken ”vesentlige” eller ”ubetydelige”. Dette kan illustreres med at interessentskapet planlegger å endre et kvantitativt forhold i planen med 40 %. Dersom de

---

³² PUD-veileder, s. 8, pkt. 1.7.

³³ Ot.prp. nr. 43 (1995-1996), s. 43.

³⁴ Ot.prp. nr. 43 (1995-1996), s. 43.

spør seg om denne endringen er ”ubetydelig”, er det nærliggende at svaret blir nei og at varslingsplikt foreligger jf. forarbeidenes uttalelse. Hvis de på den andre siden vurderer om denne endringen er ”vesentlig”, er det ikke utenkelig at svaret blir nei, men da har de ikke plikt til å underrette OED jf. petrl. § 4-2 (7) 1.pkt. Spørsmålet er således hvordan en skal tolke vesentlighetskravet etter petrl. § 4-2 (7) 1.pkt.

Som tidligere nevnt skal interessentskapet i realiteten søke å avklare hvilke formelle krav til godkjenning som vil bli stilt, og enhver endring skal etter forarbeidene godkjennes av myndighetene, med mindre det dreier seg om ”ubetydelige” forhold. Disse momentene taler for at vesentligkriteriet i petrl. § 4-2 (7) skal tolkes presiserende og at terskelen for varslingsplikt skal vurderes deretter. Resultatet av en slik tolkning er at interessentskapet ved spørsmål om varslingsplikt foreligger, skal vurdere om endringen eller avviket er ”ubetydelig”. Dersom dette besvares bekræftende, kan han unnlate å varsle. En slik innfalsvinkel harmonerer godt med det bakenforliggende formålet til petrl. § 4-2 om at myndighetene skal ha utstrakt mulighet til å kontrollere interessentskapet virksomhet.

Petroleumsvirksomheten utgjør en stor miljømessig ulykkesrisiko, det kan derfor være nærliggende å dra miljørettslige paralleller ved tolkningen av vesentlighetskravet jf. petrl. § 4-2 (7) 1.pkt. Den første faktoren som taler for å legge vekt på miljøhensyn, er lov om forvaltning av naturens mangfold § 2 (3).³⁵ Ordlyden indikerer at naturmangfoldlovens prinsipper skal anvendes ved lovtolkning og skjønnotøvelse fra myndighetene, også ved *forvaltning av petroleumssressurser*.³⁶ Det fremgår i tillegg av PUD-veilederen at ”PUD/PAD ivaretar allerede mange av de prinsipper som er nedfelt i naturmangfoldloven”.³⁷ PUD-veilederen er en sentral retningsgiver for interessentskapets utbyggingsvirksomhet, deltagerne er dermed klar over hvilke hensyn de skal ivareta under utbyggingen. Et av hovedmålene til myndighetene er dessuten å sikre at ressursforvaltningen er bærekraftig og ivaretar miljøet.³⁸ Dette kommer indirekte frem av formålsparagrafen, petrl. § 1-2. Hensynet til miljøet skal etter dette veie tungt. Miljøhensyn tilsier at en skal tolke vesentlighetskravet presiserende jf. forarbeidene.

Vedrørende plikten til å varsle, er det etter dette nærliggende å se hen til naturmangfoldloven § 9 og ”føre-var-prinsippet”. Å statuere en varslingsplikt der endringer i PUD kan få

---

³⁵ Lov av 19.juni 2009 nr. 100.

³⁶ Hans Chr. Bugge, *Lærebok i miljøforvaltningsrett*, 2. utgave, Oslo 2009, s. 164, (Bugge).

³⁷ PUD-veileder, s. 11.

³⁸ Meld. St. 28 (2010–2011) *En næring for framtida - om petroleumsvirksomheten*, s. 12, pkt. 1.4.5.

miljømessige konsekvenser, legger til grunn en føre-var-holdning blant rettighetshavere i utbyggingsfasen; det må varsles dersom det er i tvil om det foreligger en endring eller et avvik som er vesentlig, det er dermed bedre å varsle en gang for mye enn en gang for lite.

Videre har aktørbildet på sokkelen endret seg vesentlig de siste ti-femten årene.³⁹ Aktørbildet er nå preget av små og mellomstore oljeselskaper som har mindre erfaring enn de store selskapene som dominerte frem til år 2000. En naturlig følge av dette er at disse aktørene ikke har samme kunnskap og erfaring når det kommer til risikoanalyse, planlegging og gjennomføring av ulike utbyggingsprosjekter på norsk sokkel. Dette bygger opp om de nevnte miljørettslige synspunktene. Interessentskapet burde således varsle i stor utstrekning, særlig når det kommer til endringer eller avvik som kan ha direkte miljømessige konsekvenser. Dette ivaretar dessuten hensynet til forsvarlig drift jf. petrl. § 4-1.

De nevnte faktorene taler for at kravet til vesentlighet skal tolkes presiserende og at interessentskapet skal varsle såfremt det ikke dreier seg om ”ubetydelige” forhold.

Dersom man fastholder en regel om at utgangspunktet for varslingsplikten er å vurdere om endringen eller avviket er ”ubetydelig”, kan det oppstå tvil ved spørsmål om varslingsplikten er brutt i det enkelte tilfelle. Det bærende rettskildemessige tolkningsprinsipp er at ordlyden i loven skal tillegges størst vekt ved tvilstilfeller. En presiserende tolkning løser dermed ikke dette spørsmålet på et tilfredsstillende vis, og det er flere omstendigheter som trekker i retning av å legge avgjørende vekt på ordlyden i petrl. § 4-2 (7).

For det første anfører *Selvig* at det ”... er styringshjemlene som er ment å være det viktigste redskap ved gjennomføringen av petroleumspolitikken til enhver tid”.⁴⁰ Han mener dette er et argument for at forarbeidene ikke kan tillegges like stor vekt som det man ellers er vant til.⁴¹ De viktigste styringshjemlene for OED er PUD-veilederen, petroleumsforskriften (pf.) og petroleumsløven.⁴² Samtlige av disse hjemlene uttrykker at det skal varsles dersom endringen eller avviket er ”vesentlig” eller ”betydelig”.⁴³ Dette taler imot en presiserende tolkning i tråd med forarbeidene.

Det metodiske utgangspunktet i norsk rettskildelære er å vurdere hva en objektiv fortolkning av ordlyden i de ulike bestemmelsene i lov- og forskriftsverket fører til. Dette grunnleggende

---

³⁹ Meld. St. 28 (2010–2011), s. 62, pkt. 4.4.

⁴⁰ *Selvig* (1988), s. 36.

⁴¹ *Selvig* (1988), s. 36.

⁴² FOR 1997-06-27 nr 653: Forskrift til lov om petroleumsvirksomhet.

⁴³ PUD-veileder, pkt. 1.7, s. 8, pf. § 20 (5) og petrl. § 4-2 (7) 1.pkt.

utgangspunktet trekker ytterligere i retning av at forarbeidene ikke kan tillegges avgjørende vekt i dette henseende.

Som følge av myndighetenes diskresjonære skjønn, er petroleumsretten et rettsområde preget av liten forutberegnelighet for lisenshaverne. Dette taler etter min mening for at kravet til forutberegnelighet i petroleumsloven burde opprettholdes i den grad det er mulig og at ordlyden i loven må tillegges størst vekt. Av disse årsakene, og grunnet rettskildemessige prinsipper, legges det derfor til grunn at det ikke er rom for en presiserende tolkning av vesentlighetskriteriet i petrl. § 4-2 (7). Delkonklusjonen er følgelig at endringen eller avviket må være ”vesentlig” for at varslingsplikt skal foreligge.

3.1.2.3 Andre omstendigheter som kan føre til varslingsplikt

Forarbeidene uttrykker også at bestemmelsen (petrl. § 4-2 (7)) kan komme til ”... anvendelse i tilfeller der myndighetene ser behov for endringer som følge av ny kunnskap om forekomsten, sprang i teknologiutviklingen eller andre forhold som gjør endringer aktuelle...”.⁴⁴

Myndighetene kan således kreve en ny plan fremlagt grunnet utenforliggende omstendigheter. De siste ordvalgene om ”... andre forhold som gjør endringer aktuelle”, må betraktes som utslag av OEDs vide skjønnsmargin og prinsippet om optimal utnyttelse av ressursene jf. petrl. § 4-1.

Utover det som er allerede drøftet vedrørende endringer og avvik, bemerker myndighetene at etter ”... uttalelse fra [arbeidsdepartementet], avgjør OED ut fra en konkret vurdering i hver enkelt sak om det vil stilles krav om ny eller endret plan. OED vil i sin vurdering bl.a. legge vekt på om endringen medfører en betydelig økning i investeringene på feltet”.⁴⁵

På bakgrunn av denne uttalelsen, kan det konkluderendes med at ethvert avvik eller endring av forutsetningene kan medføre varslingsplikt, og at myndighetene står relativt fritt i å avgjøre om de skal kreve fremlagt ny eller endret utbyggingsplan.

Kompetansen til å kreve ny eller endret plan, følger av ordlyden i petrl. § 4-2 (7) 2.pkt. Det fremgår her at myndighetene ”kan” kreve ny eller endret plan dersom vilkårene i første setning er oppfylt. Nedenfor blir det undersøkt hvor langt denne kompetansen strekker seg.

---

⁴⁴ Ot.prp. nr. 43 (1995-1996), s. 43.

⁴⁵ PUD-veileder, nederste avsnitt, s. 8.

4. Myndighetenes adgang til å kreve ny eller endret utbyggingsplan

4.1 Innledning

Av petrl. § 4-2 (7) 2.pkt følger det som nevnt at ”Departementet kan kreve fremlagt ny eller endret plan for godkjenning” dersom det oppstår vesentlig avvik eller endring av forutsetningene for den godkjente planen. I det følgende skal spørsmålet om OEDs adgang til å anvende forvaltningsskjønn ved senere inngrep i en godkjent plan, drøftes.

4.1.1 Analyse av PUD-vedtaket

Som nevnt i pkt. 1.2, er godkjenningen av PUD et *enkeltvedtak* jf. fvl. § 2 litra b). Det forvaltningsrettslige utgangspunktet er således klart. Ved vurdering av myndighetenes adgang til å omgjøre og stille nye vilkår i en godkjent PUD, må også PUD-godkjenningen fastsettes i forhold til konsesjonssystemet. Søknaden om å få godkjent PUD, innebærer som nevnt i pkt. 1.6, ofte søknad om PAD-tillatelse jf. petrl. § 4-3 og godkjenning av produksjonsforløp jf. petrl. § 4-4. Denne ordningen grunner i innholdskravene til PUD-søknaden jf. petrl. § 4-2 og pf. § 20-22a. I det følgende blir PUD-vedtaket analysert for å avklare det faktiske innholdet i OEDs godkjenning.

4.1.1.1 Kravene til innholdet i PUD

Både petroleumsloven og petroleumsforskriften stiller krav om hva en PUD skal inneholde. De generelle innholdskravene er regulert i petrl. § 4-2, og disse er nærmere detaljregulert i pf. §§ 20- 22 c). Etter pf. § 20 (1) skal en PUD bestå av en *konsekvensutredningsdel* og en *utbyggingsdel*.

Konsekvensutredningen utarbeides på grunnlag av et *utredningsprogram* jf. pf. § 22 (2), jf. § 22. Konsekvensutredningsdelen skal etter pf. § 22a (1) ”... redegjøre for virkningene utbyggingen kan ha for næringsmessig forhold og miljømessige forhold, herunder forebyggende og avbøtende tiltak”. Videre skal den beskrive alternative utbyggingsløsninger og utvinningsstrategi, samt redegjøre for de kriterier som ligger til grunn for disse valgene.

Utbyggingsdelen skal i det vesentlige beskrive valgt utbyggingsløsning, utvinningsstrategi, tekniske løsninger, økonomiske forhold, innretning for transport (petrl. § 4-3), jf. pf. § 21 bokstav a) til m).

Det er verdt å merke at det stilles flere krav til hvordan interessentskapet kan gå frem under selve utbyggingen jf. petrl. § 1-5, disse reguleres av et mangfold forskrifter.⁴⁶

4.1.1.2 Hva vedtar myndighetene når PUD blir godkjent?

Ved lov 27. juni 2003 nr. 68 ble petrl. § 4-2 endret.⁴⁷ Dette resulterte i at PUD-vedtaket nå omfavner flere konsesjonsrettslige elementer enn tidligere. Forarbeidene sier eksempelvis at godkjennelse av en utbyggingsplan ikke skal begrenses til virksomhet knyttet til utvinning.⁴⁸ Videre fremgår det av forarbeidene at dersom "... det i forbindelse med feltutbyggingen planlegges rørledninger eller annen infrastruktur, skal også dette omhandles i plan for utbygging og drift".⁴⁹ Godkjennelsen av en utbyggingsplan gir dermed flere konsesjonsrettslige virkninger enn det som følger eksplisitt av petrl. § 4-2. Til dette uttrykker *Hammer*:

*"En plan for utbygging og drift etter petrl. § 4-2 og søknad om tillatelse til etablering av innretninger i medhold av loven § 4-3, samt søknad om godkjennelse av produksjonsforløp etter petrl. § 4-4, kan utgjøre én enkelt ekspedisjon fra rettighetshaverne. I praksis har det således ofte blitt gitt en samlet godkjenning/tillatelse med vilkår fra myndighetenes side som også omfatter godkjennelse etter petrl. § 4-2, tillatelse etter petrl. § 4-3 og godkjennelse av produksjonsforløpet etter petrl. § 4-4."*⁵⁰ (Min understreking)

Etter dette er det viktig å skille mellom endringer i PUD og PAD. Selv om PUD-søknaden implementerer flere tillatelser/godkjenninger, vil endringer i de ulike tillatelsene/godkjenningene få forskjellige konsesjonsrettslige virkninger. I dette arbeidet er det som sagt endringer og avvik av forutsetningene for PUD som er relevant. Det er således ikke rom får å drøfte dette ytterligere.

---

⁴⁶ Til eksempel Rammeforskriften, Innretningsforskriften, Styringsforskriften, Opplysningsforskriften, Aktivitetsforskriften og Forskrift og regulering av enkelte kjemikalier i tekstiler.

⁴⁷ Jf. endringslov 27. juni 2003 nr. 68, jf. Ot.prp. nr. 46 (2002-2003) s.14 og 24-25.

⁴⁸ Ot.prp. nr. 46 (2002-2003) s. 24 og 25.

⁴⁹ Se Ot.prp. nr. 46 (2002-2003) s.14.

⁵⁰ Hammer m.fl., s. 252.

4.2 Omgjøring av godkjent utbyggingsplan

4.2.1 Innledning

I avhandlingens pkt. 1.2 ble det illustrert hvordan innholdet i PUD danner grunnlaget eller det faktum som ligger til grunn for OEDs samtykke. For myndighetene kan det bli aktuelt med omgjøring, dersom det fremkommer nye eller endrede fakta underveis i utbyggingen.

Når utbyggingsplanen godkjennes av OED, skal interessentskapet starte utbyggingen av forekomsten uten ugrunnet opphold, jf. samarbeidsavtalen art. 17.1 (2). Interessentskapet er dermed forpliktet til å innrette seg etter vedtaket kort tid etter at det er truffet.

PUD-vedtaket er som nevnt et enkeltvedtak. Dersom OED krever at innholdet i PUD skal endres, kan det være aktuelt å betrakte inngrepet som en forvaltningsrettslig *omgjøring* av vedtaket. Det synes da nærliggende å se hen til fvl. § 35 og de lovfestede omgjøringsreglene i forvaltningsloven. OED har imidlertid særskilt hjemmel til å foreta senere inngrep i en PUD etter petrl. § 4-2 (7), 2.pkt, jf. ordene ”kan kreve”. Myndighetene har dermed utvidet endringsadgang i petroleumsretten. Dette grunner i de spesielle hensynene som gjør seg gjeldene i petroleumsvirksomheten – hensynet til sikkerhet for miljø og menneskeliv.

4.2.2 OEDs adgang til å omgjøre et PUD-vedtak

Både det å sette nye vilkår og å endre innholdet i en godkjent plan kan ses på som *omgjøring*. Et nærliggende rettsgrunnlag for omgjøring, er Petrl. § 10-13. Denne bestemmelsen regulerer omgjøring i form av tilbakekall av en *tillatelse*. Etter gjeldende rett er samtykket til PUD en *godkjennelse*, ikke en tillatelse, jf. petrl. § 4-2 (1). Petrl. § 10-13 er dermed ikke aktuell for omgjøring av en godkjent PUD. For å finne ut hvilken omgjøringskompetanse petrl. § 4-2 (7) 2.pkt, hjemler, kan en se hen til forarbeidene som sier at:

*”Ethvert enkeltvedtak kan på bakgrunn av reglene i forvaltningsloven og ulovfestede prinsipper til en viss grad omgjøres og tilbakekalles.”*⁵¹

På bakgrunn av dette kan en støtte seg på omgjøring etter ulovfestede regler.⁵² Myndighetene kan etter den ulovfestede omgjøringslæren endre et vedtak dersom hensynene for omgjøring

---

⁵¹ Ot. prp. nr. 72 (1982-1983) *Lov om petroleumsvirksomhet*, S. 90, 6. avsnitt.

⁵² Det kan også være aktuelt å innfortolke et forholdsmessighetskrav istedenfor å anvende de ulovfestede omgjøringsreglene jf. Inge Lorange Backer, ”*Er det fri adgang til å omgjøre utslippstillatelser etter ti år?*”, *Lov og Rett* 1991 s. 625, s. 630-631. Forholdsmessighetskravet blir behandlet i avhandlingens pkt. 4.3.2.1.

veier *vesentlig* tyngre enn de som taler mot.⁵³ Det vises til avhandlingens pkt. 3.1.2.2 for tolking av vesentlighet. Det legges til grunn at de hensyn som taler for omgjøring må være overveiende i forhold til de hensyn som taler mot. En må foreta en konkret vurdering hvor adgangen til å omgjøre PUD-godkjennelsen vil bero på en *interesseavveining* mellom OED og interessentskapet. Utgangspunktet er at gyldige vedtak som tilgodeser noen, burde bli stående.⁵⁴

Det følger for det første av de ulovfestede omgjøringsreglene at et vedtak kan omgjøres dersom *tungtveiende allmenne hensyn* taler for det. Som nevnt, er lovgivers ønske å ivareta sikkerhet og beskyttelse av natur- og arbeidsmiljø, samt oppnå en optimal utnyttelse av petroleumsressursene.⁵⁵ OED regulerer utbyggingsvirksomheten på sokkelen for å ivareta disse interessene. For interessentskapets del, er intensjonen å produsere mest mulig petroleum og på den måten skape inntekter for hver enkelt deltager. Hvis det blir tale om omgjøring, er det i grove trekk disse interessene som blir stilt opp mot hverandre. Selv om både OED og interessentskapet har som mål at det skal produseres petroleum på en effektiv måte, er OEDs forutsetning at dette skal gjøres i tråd med de ovennevnte formålene.

Hensynet til natur- og arbeidsmiljø kan betraktes som tungtveiende.⁵⁶ Dette gjelder spesielt dersom det er knyttet alvorlig tvil til om konstruksjonen av en bygning er sterk nok, jf. Rt. 1976 s. 1376.⁵⁷ Hvis en plattform står i fare for å bryte sammen, eller på annet vis er ustabil etter at den er oppstilt på sokkelen, vil det dermed være adgang for OED til å omgjøre PUD-vedtaket eller stanse utbyggingen.⁵⁸

Det kan videre være aktuelt med omgjøring dersom det fremkommer *ny fakta* som gjør at grunnlaget for PUD-vedtaket svikter. Etter de ulovfestede omgjøringsreglene, kan slik fakta veie tungt for adgangen til å omgjøre et vedtak.⁵⁹ Et forhold en her må ta i betraktning, er interessentskapet opptreden ved utarbeidelsen av utbyggingsplanen. Dersom deltagerne har gjort et dårlig dokumentasjonsarbeid eller på annen måte planlagt utbyggingen mangelfullt,

---

⁵³ Torstein Eckhoff og Eivind Smith, *Forvaltningsrett*, 9. utgave, Oslo, 2010, s. 331 (Eckhoff 2010), Geir Woxholth, *Forvaltningsloven*, 5. utgave, Oslo, 2011, s. 581 (Woxholth 2011), Hans Petter Graver, *Alminnelig forvaltningsrett*, 3. utgave, Oslo 2007, s. 554 (Graver), Bernt, *Norsk Lovkommentar*, note 883 til forvaltningsloven § 35 og LB-2012-106104.

⁵⁴ Graver, s. 554 og Woxholth (2011), s.581.

⁵⁵ Jf. avhandlingens pkt. 1.2.

⁵⁶ Graver, s. 554.

⁵⁷ Se s. 1382, nest siste avsnitt og s. 1383, første avsnitt. Høyesterett kom frem til at det var adgang til å omgjøre en byggetillatelse til tross for at konsesjonshaver led et økonomisk tap.

⁵⁸ Ekchhoff (2010), s. 331. Eckhoff sier også at en byggetillatelse kan omgjøres dersom det er fare for at det hus det er gitt byggetillatelse for står i fare for å rase sammen.

⁵⁹ Woxholth (2011), s.582, Graver, s. 554 og Eckhoff (2010), s. 332.

vil det trekke i retning av at OED kan omgjøre PUD-vedtaket. Det vil også være aktuelt med omgjøring dersom interessentskapet viser seg å være uskikket til å utføre utbyggingsprosjektet i tråd med de forutsetninger OED la til grunn ved godkjenningen. En kan således vurdere omgjøringsadgangen ut fra spørsmål om det foreligger mislighold av vedtakets plikter fra interessentskapet side. Hovedsynspunktet i teorien er at *vesentlig* mislighold av de plikter som knytter seg til vedtaket, som hovedregel kan føre til omgjøring.⁶⁰

I denne vurderingen må det på grunnlag av de ovennevnte synspunktene være rimelig å vurdere hvem som har risikoen for den nye fakta som kommer frem. Det vil si at risikoen plasseres hos den som burde ha opplyst om det nye forholdet før PUD ble godkjent. Til eksempel, dersom ny fakta grunner i opplysningssvikt fra OEDs side, vil det tale imot omgjøring. Derimot vil omgjøring være nærliggende hvis det er interessentskapet som har sviktet på dette punkt. Dette må vurderes konkret i forhold til den enkelte sak.

På generelt grunnlag kan det slås fast at OED har vid adgang til å omgjøre et vedtak dersom det oppstår ny fakta etter at utbyggingsprosjektet har startet.⁶¹ Og et eventuelt mislighold trenger nødvendigvis ikke være *vesentlig* for at OED skal ha adgang til å omgjøre.⁶²

Det kan også bli aktuelt for OEDs å omgjøre et PUD-vedtak i tilfeller hvor de faktiske forholdene som ble lagt til grunn ved godkjenningen, endres. I pkt. 3.1.2.3 ble det fastslått at en endring må være *vesentlig* for at OED kan kreve ny eller endret plan. Dette gjelder som regel når rettighetshaverne selv ønsker å foreta endringer i prosjektet.

Fra tid til annen kan det oppstå endringer som gjør at OED ensidig ønsker å stille nye vilkår for utbyggingen av forekomsten.

I juridisk teori er det enighet om en kan se hen til alminnelige avtalerettslige regler og læren om bristende forutsetninger for å løse dette spørsmålet.⁶³

Forutsetningslæren lyder som følgende:

”For at en part skal kunne påberope seg en bristende forutsetning, sies gjerne at forutsetningen må ha virket motiverende for løftegiver, dvs. at han med kunnskap om den oppståtte situasjonen ikke ville avgitt sitt løfte, og at dette var synbart for motparten. Dessuten må forutsetningssvikten

---

⁶⁰ Eckhoff (2010), s. 332, jf. s. 466 og Graver, s. 554. Dette synspunktet kan også utledes analogisk av petrl. § 10-13.

⁶¹ Tilsvarende Graver, s. 554.

⁶² Eckhoff (2010), s. 332 og Woxholth (2011) s. 568.

⁶³ Eckhoff (2010), s. 332-333 og Woxholth (2011), 568.

etter en rettslig vurdering være "relevant", noe som særlig peker hen på hvilken part som etter en mer sammensatt vurdering bør bære risikoen for utviklingen(...)"⁶⁴

Det er OED eller Stortinget som godkjenner PUD, en må derfor vurdere forutsetningene fra deres side. Etter en analogisk betraktning av forutsetningslæren, må følgende vilkår oppfylles for at OED skal kunne omgjøre et vedtak grunnet endret fakta: Det endrede forholdet må ha virket motiverende for OEDs godkjennelse, uten at de har hatt kunnskap om at situasjonen ville endre seg. Vider må endringen ha vært synbar for interessentskapet, og risikoen for utviklingen burde bæres av interessentskapet etter en sammensatt vurdering.

Det er generelt få holdepunkter for å vurdere hvor vidt en endring fremstår som synbar for et interessentskap. Dette spørsmålet må vurderes konkret, men det må her legges vekt på den kommersielle risikoen deltagerne aksepterer når de tiltrer utbyggingsplanen.

Vedrørende spørsmålet om hvem som burde bære *risikoen* for det endrede forholdet, kan det imidlertid ses hen til godkjennelsesprosessen. Det første momentet som kan trekke i retning av at OED skal bære risikoen for en endring, er det faktum at det ved tildelingen av utvinningslisensen blir gjort en rekke offentlige vurderinger av miljømessige forhold som kan påvirkes ved åpningen av det aktuelle området, jf petroleumsforskriften kapittel 2a og 3. Dersom endret fakta kan knyttes til forhold OED burde ha oppdaget i denne vurderingen, burde risikoen for plasseres hos dem.

Videre gjør myndighetene en ny sikkerhets- og miljømessig vurdering når de godkjenner utbyggingsplanen jf. petrl. § 4-2 (1). Hvis den aktuelle endringen kan relateres til myndighetssvikt under denne prosessen, vil det også tale for at OED skal bære risikoen for endringen.

I forlengelsen av risikobetraktningen, er det viktig å påpeke at interessentskapet kan bli tillagt risikoen selv om det kan sies at de ikke har ansvaret for endringen. Dette kan illustreres med at det som nevnt i pkt. 1.5, er knyttet en rekke risikomomenter til tiltredelsen av PUD. Hver enkelt deltager har et stort inntekstpotensial, som er basert på faktorer som etter tiden kan endre seg. Dette gjelder for eksempel oljeprisen, etterspørsel etter petroleum og forutsetningen om at utbyggingsprosjektet går som planlagt. Dersom det oppstår endringer i

---

⁶⁴ Rt.1999 s. 922, s.931.

forhold, som kan føyes inn blant de usikkerhetsmomentene en deltager naturlig må ta høyde for ved tiltredelsen av PUD, burde risikoen plasseres hos interessentskapet. Dette kan bygges opp med at det er interessentskapet som skal bære den økonomiske risikoen for et utbyggingsprosjekt, ikke OED.

Et moment som kan tale imot omgjøring, er hensynet til innrettelse blant deltagerne i interessentskapet. På det tidspunkt en PUD blir godkjent, vil interessentskapet som tidligere illustrert, innrette seg etter innholdet i planen. Hensynet til innrettelse skal ifølge teorien, veie tungt ved interesseavveiningen mellom myndighetene og de som er begünstiget.⁶⁵ Ifølge *Graver* er utgangspunktet ”... at det ikke skal gripes inne i berettigede forventninger”.⁶⁶ Årsaken til dette er at et nytt vilkår potensielt vil være mer tyngende etter at utbyggingen er igangsatt. Vedrørende interessentskapets innrettelse av en godkjent utbyggingsplan, slår *Selvig* fast følgende:

”Etter godkjennelsen [av PUD] må rettighetshaverne generelt sett ha en berettiget forventning om å kunne utnytte sin forekomst i alt vesentlig på det kommersielle grunnlag som den godkjente utbyggingsplan angir.”⁶⁷ (Selvigs understreking)

Interessentskapets innrettelse gir utslag i kommersielle hensyn som resulterer i at de motstående private interessene totalt sett blir tyngre enn de offentligrettslige. *Fleischer* underbygger dette, ettersom han anfører at det ”rettighetshaveren har innrettet seg på, må nemlig være et uhyre tungtveiende argument når det gjelder hva myndighetene skal ta i betraktning i sine senere vurderinger” (Fleischers understreking).⁶⁸

Selvig kommer på bakgrunn av disse uttalelsene frem til en regel, som sier at OED ikke kan foreta senere inngrep ”i forhold til opplegget i utbyggingsplanen som enten i urimelig grad vanskeliggjør eller fordyrer utvinningen.”...”eller på tilsvarende måte reduserer forventet

---

⁶⁵ Woxholth (2011), s. 583 og Eckhoff, s. 333

⁶⁶ Se *Graver*, s. 554.

⁶⁷ Erling Selvig, ”Rettsvirkninger av godkjent utbyggingsplan – forholdet til senere tillatelser”, i Frihagen (red), *Utbyggingsbeslutning og utbyggingsplan*, Bergen 1983, s. 39 (Selvig 1983).

⁶⁸ Carl A. Fleischer, *Petroleumsrett*, Oslo, 1983, s. 131-132 (Fleischer 1983).

inntekt” (Selvigs understreking).⁶⁹ Han anfører herunder at OEDs handlefrihet vil være mindre dersom det er tale om et *marginalt felt*⁷⁰.

Med disse betraktningene i mente, vil myndighetenes adgang til å omgjøre et PUD-vedtak, bli mindre jo lenger ut i utbyggingsprosjektet deltagerne kommer. I tillegg vil adgangen til å stille vilkår bli trangere, dersom muligheten for kommersielt overskudd er marginalt. Dette er rimelig med tanke på at interessentskapet har en forventning om at de kan starte utbyggingen i tillitt til OEDs vedtak.

Eckhoff uttrykker at hensynet til partenes innrettelse må veie tungt, men at en må vurdere hvor ”relevante” og ”vesentlige” endringene er.⁷¹ Etter dette må en vurdere omgjøringen i forhold til interessentskapets mulighet til å utbygge en rigg som kan drives på et kommersielt vis.

Hensynet til innrettelsesmomentet må imidlertid modifiseres etter at OEDs omgjøringsadgang ble lovfestet i 1996. Dette grunner i interessentskapet nå innretter seg etter PUD-vedtaket med visshet om at myndigheten har hjemmel til å omgjøre det. Muligheten for at vedtaket kan bli omgjort, er således forutberegnelig for deltagerne. I tillegg kan det tenkes at OED godkjenner PUD med forbehold om at enkelte elementer i planen må endres. I slike tilfeller må interessentskapet forvente at OED vil gjøre senere inngrep dersom forbeholdene ikke blir etterlevd.

På bakgrunn av dette kan det konkluderes med at OEDs adgang til å omgjøre PUD begrenses i tilfeller hvor interessentskapet har innrettet seg etter PUD-vedtaket.⁷² Dersom inngrepet fører til at utbyggingen blir urimelig vanskeliggjort for deltagerne, må OED enten begrunne omgjøringen i ny eller endret fakta, eller vise til tungtveiende allmenne hensyn. Det legges således til grunn at miljø- eller sikkerhetshensyn i det enkelte tilfelle kan gå foran kommersielle hensyn.

---

⁶⁹ Selvig (1983), s. 40.

⁷⁰ Produksjonsraten er lavere når et felt betraktes som marginalt. Inntektsgrunnlaget er dermed også lavere enn normalt. Dette grunner i at feltet nærmer seg slutten av det kommersielle liv.

⁷¹ *Eckhoff*, s. 333.

⁷² Ulf Hammer, ”Development of Fields and Infrastructure”, i Ulf Hammer (red), *MarIus nr. 404*, Oslo 2011, s. 57 (Hammer 2011). Hammer sier på generelt grunnlag at OEDs diskresjonære skjønn blir smalere etter hvert som de gir tillatelser.

Dersom OED stiller så strenge krav til en ny PUD at interessentskapet ikke kan utnytte forekomsten, vil spørsmålet kunne drøftes ut fra omgjøringsreglene og den tildelte utvinningstillatelsen.⁷³

Det kan også være aktuelt å drøfte spørsmålet om omgjøring etter forurensingsloven samt EU- og EØS-retten. Dette vil imidlertid sprengte avhandlingens ramme.

4.2.3 Erstatning grunnet omgjøring

Et annet spørsmål er om interessentskapet kan kreve erstatning fra myndighetene, dersom de omgjør et PUD-vedtak slik at forekomsten ikke kan utnyttes. Ifølge *Eckhoff* kan en lisenshaver kreve erstatning, dersom forvaltningen burde ha oppdaget svikten ved behandlingen av søknaden.⁷⁴ En slik drøftelse vil knytte seg til de konkrete omstendighetene ved behandlingen av søknaden og partenes atferd for øvrig. Det vil også i denne vurderingen være aktuelt å se hen til godkjennelsesprosessen som er nevnt ovenfor i pkt. 4.2.2.

4.3 OEDs adgang til å stille vilkår ved den nye godkjennelsen

4.3.1 Innledning

Dersom OED bestemmer at interessentskapet må fremlegge ny eller endret PUD jf. petrl. § 4-2 (7) 2.pkt, må også planen godkjennes på nytt jf. petrl. § 4-2 (1). I løpet av denne prosessen er det nærliggende at det blir stilt nye vilkår for utbyggingen og driften av det aktuelle feltet. For interessentskapet utgjør dette en risiko for den kommersielle driften av forekomsten. Det kan for eksempel tenkes at det blir stilt vilkår som gjør at interessentskapet må endre utvinningsstrategi eller utbyggingsløsning, slik at det får økonomiske konsekvenser.

Til tross for at OED er tillagt diskresjonært skjønn, er det likevel grenser for hvilke vilkår de kan stille jf. petrl. § 10-18 (4). I det følgende skal jeg forsøke å redegjøre for myndighetens adgang til å stille vilkår ved godkjennelsen av en ny eller endret PUD.

4.3.2 Hvilken adgang har myndighetene til å stille vilkår ved godkjennelse av en ny eller endret utbyggingsplan?

OEDs adgang til å stille vilkår ved godkjennelsen av en PUD, er som antydnet, regulert i petrl. § 10-18 (4). Det følger av ordlyden at det:

---

⁷³ Jon V. Lervåg, *Miljørettsleg Handlingsrom Innanfor Konesjonssystemet for Norsk Petroleumsvksemd: Tilhøvet Mellom Utvinningsløyvet, Godkjenninga Av Pud Og Forureiningskonesjonen*, Oslo: Sjørettsforbundet, 2008, s. 61 (Lervåg).

⁷⁴ Eckhoff (2010), s. 331.

”I forbindelse med enkeltvedtak kan det settes andre vilkår enn de som er nevnt i denne lov, når de har en naturlig tilknytning til det tiltak eller den virksomhet som enkeltvedtaket gjelder.”

Det er klart at godkjenningen av en utbyggingsplan er et *enkeltvedtak* jf. fvl. § 2 bokstav b. Det er også på det rene at den ”virksomhet” det er tale om her, er utbygging av en petroleumforekomst. Spørsmålet er hva som menes med at vilkåret må ha ”naturlig tilknytning” til den nevnte virksomheten.

En ”naturlig tilknytning” tolkes alminnelig som at det er en naturlig sammenheng mellom to eller flere forhold. Vedrørende tilknytningskravet, blir det uttalt i forarbeidene at et ”slikt krav ville man også måtte stille uten at det var sagt noe om det i loven”.⁷⁵ Dette utsagnet indikerer at det er hensiktsmessig å tolke kravet til ”naturlig tilknytning” i tråd med den alminnelige vilkårlæren.⁷⁶

4.3.2.1 Den alminnelige vilkårlæren

Den alminnelige forvaltningsrettslige vilkårlæren setter grenser for hvilke regler myndighetene kan oppstille i et vedtak, ved at vilkårene må ha *saklig sammenheng* og ikke være *uforholdsmessig tyngende*.⁷⁷

Det følger for det første av vilkårlæren at det må være saklig sammenheng mellom det vilkåret som blir stilt og begunstigelsen som tildeles. I denne sammenheng dreier det seg om en begunstiging i form av en godkjent utbyggingsplan, og dermed en rett til å bygge ut en forekomst. Det må således være en saklig sammenheng mellom det vilkåret som blir stilt og muligheten til å gjennomføre et utbyggingsprosjekt.

Om kravet til saklighetskravet anfører *Backer*⁷⁸ at det trolig kan ”beskrives slik at vilkåret er egnet til å tilgodese formål eller hensyn som er relevante for vedtaket”.⁷⁹ Det holdes dermed fast ved at det i relasjon til en ny godkjenning av PUD, vil være tale om et saklig vilkår dersom det er motivert av formålene ved utbyggingsreglene.⁸⁰

---

⁷⁵ NOU 1979: 43 s. 90.

⁷⁶ Tilsvarende Lervåg, s. 47 og Hammer m.fl., s. 250-251.

⁷⁷ Se for eksempel Rt. 2010 s.612, premiss 42 og Rt. 2010 s.816, premiss 37.

⁷⁸ Inge L. Backer, *Naturvern Og Naturinngrep: Forvaltningsrettslige Styringsmidler*, Oslo, 1986, s. 439.

⁷⁹ Se også Lervåg, s.48

⁸⁰ Formålet med godkjennelsesreglene er å muliggjøre gjennomføring av de regulerings- og kontrolltiltak som er nødvendig for å sikre den ønskede struktur i den industrielle virksomhet på kontinentalsokkelen, se NOU 1979: 43, s. 103.

Det samme må også gjelde dersom vilkåret ivaretar hovedformålet i petrl. § 1-2 (2) om langsiktig utvinning og hensynet til miljøet, eller prinsippet om optimal og forsvarlig utvinning jf. petrl. § 4-1.

En kan imidlertid stille spørsmål ved at disse hensynene er delvis motstridende – det er ikke alltid den mest optimale utvinningsmåten er best egnet til å ivareta hensynet til miljøet. Dette kan illustreres ved at myndighetene eksempelvis pålegger interessentskapet å endre utbyggingsløsning fordi de mener den ikke ivaretar petrl. § 1-2, mens interessentskapet på sin side anfører at den valgte utbyggingsløsningen er best egnet til å optimalisere utvinningen og skape gunstige ringvirkninger for det lokalsamfunnet. Hvilket hensyn skal veie tyngst når begge hensynene er relevante?

Dette spørsmålet grunner i motstridende private og offentlige interesser. *Eckhoff* vurderer ikke spørsmålet direkte, men han sier at ”lovens formål må tillegges stor vekt” dersom adgangen til å stille vilkår etter den aktuelle loven ikke er uttømmende.⁸¹ Dette betyr at dersom loven ikke spesifiserer hvilke plikter myndighetene kan pålegge en rettighetshaver, er utgangspunktet at myndighetene har større frihet vedrørende saklighetskravet. Grunnet den vide ordlyden i petrl. § 10-18 (4) og myndighetenes diskresjonære skjønn, legges det til grunn at OEDs adgang på dette punkt ikke er ubegrenset. Hovedformålet i petroleumsloven må dermed tillegges stor vekt når det foreligger hensyn som er motstridende.

Videre uttrykker *Backer*, ”så lenge vilkåret er egnet til å motvirke skadevirkninger som vedtaket kan medføre, vil det alltid foreligge den nødvendige saklige sammenheng mellom vilkår og vedtak”.⁸² De ”skadevirkninger” *Backer* referer til, er skader på miljøet. Det vil etter dette være nærliggende å legge størst vekt på hensynet til miljøet (jf. petrl. § 1-2) istedenfor hensynet til optimal utvinning og gunstige ringvirkninger for lokalsamfunnet.⁸³

Etter mitt skjønn vil miljøhensyn alltid veie tungt ved spørsmål om det er saklig sammenheng mellom et vilkår og et vedtak. Men det kan imidlertid ikke være et krav om det skal ivareta miljøhensyn. Det kan vel så gjerne tenkes at det foreligger andre lovmessige grunner som tilsier at vilkåret er saklig. På en annen side skal det mye til at et vilkår er saklig dersom det

---

⁸¹ Eckhoff (2010), s. 432.

⁸² Backer, s. 439 og Torstein E Eckhoff, *Forvaltningsrett*, 2.utg, Oslo 1982, (Eckhoff 1982), s. 315.

⁸³ Et illustrerende eksempel på dette er diskusjonen om det skal utvinnes petroleum på sokkelen utenfor Lofoten.

verken er i tråd med godkjennelsesreglens formål eller formålene i petroleumsloven. En får også her foreta en konkret vurdering på grunnlag av de ovennevnte kriteriene.

Det andre elementet i den alminnelige vilkårlæren er at vilkåret ikke må fremstå som *uforholdsmessig tyngende* for den som er begunstiget.

Med dette menes at det ikke må være et *urimelig* eller *uproporsjonelt* forhold i mellom det målet som ønskes oppnådd og det middel som brukes for å oppnå det.⁸⁴

Etter petrl. § 4-1 2.setning, er målet med utvinningen at den skal skje i samsvar med ”... forsvarlige tekniske og sunne økonomiske prinsipper...”. Dette innebærer at målet for myndighetene, er at ethvert utbyggingsprosjekt skal skje på et forsvarlig vis. Dette formålet er spissformulert i forarbeidene; det fremgår her at OED ønsker å ta hensyn til ”sikkerhet og beskyttelse av natur- og arbeidsmiljø”.⁸⁵ En kan også her stille spørsmål om hvordan en skal løse tilfeller, der det oppstår intern motstrid i samme formålsparagraf.⁸⁶ Det er imidlertid ikke grunn til å dvele lenge ved dette, ettersom forarbeidene sier uttrykkelig at ”kravet om at mest mulig petroleum blir produsert, må vike for kravet til forsvarlig virksomhet”.⁸⁷ HMS- og miljøhensyn skal altså vektlegges foran kommersielle hensyn. For å fullføre dette resonnement, kan en fastslå at myndighetene har adgang til å nekte interessentskapet i å utnytte en petroleumsforekomst dersom dette ikke kan gjøres på en forsvarlig måte.⁸⁸ Dette er et klart nok utgangspunkt.

Ellers kan det under forholdsmessighetsvurderingen være aktuelt å se hen til de momenter som er belyst under pkt. 4.2.2 om omgjøring og innrettelse.

---

⁸⁴ Eckhoff (2010), s. 424.

⁸⁵ Ot. prp. nr. 43 (1995-1996), s. 10.

⁸⁶ Ifølge petrl. § 4-2 (1) skal interessentskapet skal drive utvinningen på en slik måte at mest mulig petroleum blir utnyttet.

⁸⁷ Ot. prp. nr. 72 (1982-1983), s. 56.

⁸⁸ Tilsvarende Lervåg, s. 50-51.

Del II: Privatrettslige virkninger av at myndighetene krever fremlagt ny eller endret plan for utbygging og drift

I denne delen skal jeg undersøke privatrettslige virkninger av at OED krever fremlagt en ny eller endret utbyggingsplan jf. petrl. § 4-2 (7) 2.pkt. Problemstillingen er om en deltaker, i tilfeller hvor OED krever fremlagt ny eller endret plan, kan kreve at han må tiltre planen på nytt for å bli bundet jf. samarbeidsavtalen art. 16.4 (1)

I avhandlingens pkt. 1.4 ble det konstatert at det er samarbeidsavtalen som styrer det privatrettslige forholdet mellom deltagerne i interessentskapet. Det ble herunder illustrert hvordan tiltredelsen av utbyggingsplanen binder hver enkelt deltager jf. samarbeidsavtalen art. 16.4 (1). For å ta stilling til om en deltager kan kreve at han må tiltre planen på nytt når OED krever endret eller ny plan, må to forhold avklares. Først må PUD analyseres for å se hvilke privatrettslig plikter som blir etablert når en deltager tiltrer den. Det må herunder drøftes hvor langt disse pliktene strekker seg. Det neste forholdet som må avklares, er hvilke tolkningsprinsipper som gjelder ved tolkningen av samarbeidsavtalen, og om samarbeidsavtalen kan utfylles.

5. Utbyggingsplanens privatrettslige karakter

5.1 PUDs privatrettslige plikter og rettigheter

5.1.1 Innledning

En viktig forutsetning for å ta stilling til om en deltaker kan kreve ny tiltredelse for å bli bundet, er som nevnt å fastsette planens privatrettslige karakter. Tiltredelsen legger sentrale privatrettslige føringer for det interne samarbeidet under utbyggingsfasen. Det er tidligere nevnt at en deltager avgir privat autonomi ved tiltredelsen av en PUD. I tillegg medfører tiltredelsen som hovedregel, at hver enkelt deltager påtar seg vesentlig større økonomiske forpliktelser enn tidligere under samarbeidet. Dersom en tilnærmer seg disse momentene fra et avtalerettslig perspektiv, kan det spørres om tiltredelsen av PUD fører til at det oppstår avtarettslige virkninger mellom deltagerne.

5.1.2 Etablerer tiltredelsen av PUD avtalevirkninger mellom deltakerne?

En avtale foreligger for det første når det er en overenskomst mellom to eller flere parter som stifter rettigheter og plikter for dem.⁸⁹ Tiltredelse av PUD skaper flere privatrettslige plikter. Etter samarbeidsavtalen art. 7 og 8 må eksempelvis deltagerne hefte økonomisk etter sin forholdmessige andel i utvinningslisensen for utgifter tilknyttet utbyggingsplanen. Til gjengjeld får de utnytte den petroleum som blir utvunnet, etter eget ønske, jf. samarbeidsavtalen art. 20.

Dersom deltagerne eksempelvis har vedtatt i planen at virksomheten skal drives fra en flytende plattform, er de forpliktet til å bygge en slik plattform. Operatøren kan ikke da inngå en kontrakt med en leverandør om å tilvirke en fast plattform. Privatrettslig følger denne plikten av at styringskomiteen har fattet et bindende vedtak om at det er det aktuelle innholdet i planen som skal gjelde for samarbeidet under utbyggingen jf. samarbeidsavtalens spesielle bestemmelser pkt. 3 og avtalens art. 16.2. Partene samtykker i disse pliktene idet de velger å tiltre planen, og planen blir tiltrådt med den forventning om at det vedtatte innholdet skal følges. Styringskomiteen kan potensielt sett, endre innholdet underveis i prosjektet ved bruk av stemmereglene og et eventuelt samtykke fra OED, men utgangspunktet er at interessentskapet er privatrettslig forpliktet til å rette seg etter det som er vedtatt i planen.

Fra et avtalerettslig ståsted, kan en si at styringskomiteens vedtak og den enkelte parts tiltredelse av planen, utgjør en avtalerettslig forpliktelse – det oppstår klart en plikt for hver enkelt deltager. Etter dette legges det til grunn at utbyggingsplanen skaper plikter og rettigheter lik en privatrettslig avtale.

For det andre krever en rettslig bindende avtale, at den kan håndheves ved domstolenes hjelp.⁹⁰ Spørsmålet er herunder om utbyggingsplanen kan gjennomføres med hjelp av domstolene.

Det primære rettsgrunnlaget for å avgjøre rettstvister i interessentskapet, er samarbeidsavtalen. Til eksempel, dersom en deltager vil tre ut av en tiltrådt PUD, slår art. 16. 4 (1) fast at en tiltredelse er bindende overfor de andre partene. Denne bestemmelsen vil således fungere som et privatrettslig grunnlag for å bestemme at en deltager må gjennomføre planen.

---

⁸⁹ Dette følger av alminnelige avtalerettslige prinsipper.

⁹⁰ Se for eksempel Geir Woxholth, *Avtalerett: Geir Woxholth*, 8.utg, Oslo 2012, s. 23(Woxholth 2012).

Det er heller ikke tvil om at del II i samarbeidsavtalen, hjemler partenes økonomiske utgifter i forbindelse med utbyggingen, og at de underliggende bestemmelsene avgjør i hvilken utstrekning en part må dekke utgiftene ved utbyggingen.

I tillegg regulerer samarbeidsavtalen art. 9 tilfeller hvor en deltager misligholder økonomiske utgiftene tilknyttet PUD. Ifølge art. 9.3 (1) 1. pkt. kan for eksempel en deltager etter 3 måneders mislighold bli tvunget til å overgi sin deltakerandel og tre ut av interessentskapet med umiddelbar virkning.

På bakgrunn av de nevnte momentene slås det fast at utbyggingsplanen, på grunnlag av samarbeidsavtalens bestemmelser, kan håndheves ved hjelp av domstolene.

I juridisk teori er det anført at PUD ikke har privatrettslig betydning mellom partene og den dermed ikke etablerer avtalerettslige virkninger.⁹¹

Dette er for det første begrunnet i at samarbeidsavtalens *saklige rekkevidde* setter rammen for hvilke privatrettslige plikter en deltager kan bli pålagt med grunnlag i en utbyggingsplan og styringskomiteens flertallskompetanse.⁹²

Samarbeidsavtalens saklige rekkevidde avgjøres ut fra utvinningstillatelsens definisjon av begrepet *petroleumsvirksomhet*. Det vil si at interessentskapets ”petroleumsvirksomhet” jf. petrl. § 1-6 litra c, skal tolkes innskrenkende i tråd med utvinningslisensen, til kun å gjelde oppstrøms petroleumsvirksomhet.⁹³ Oppstrøms petroleumsvirksomhet omfavner kun aktiviteter som kan betegnes som ”undersøkelse etter petroleum, leteboring og utvinning av petroleum”.⁹⁴ Dette tolkningsresultatet fremgår av samarbeidsavtalen som sier uttrykkelig at formålet ved avtalen er å utvinne petroleum ”i henhold” til den aktuelle utvinningstillatelsen.

Virkningen av dette er at partene som følge av samarbeidsavtalen kun er privatrettslig forpliktet i forhold til de elementer i utbyggingsplanen som omhandler *utvinning*. En deltaker kan dermed si seg privatrettslig ubundet av de løsningene i planen som angår *transport utnyttelse* av petroleum.⁹⁵ Han er også beskyttet mot et eventuelt flertallsvedtak som sier at

---

⁹¹ Kaasen (2000), s. 144 og Ellenes, s. 33.

⁹² Jf. stemmereglene i samarbeidsavtalens spesielle bestemmelser pkt. 3.

⁹³ Ernst Nordtveit, *Oppdragssamarbeid: Joint Ventures I Oppdragsindustri, Entreprenørverksemd, Forsking Og Utvikling*, Bergen 1992 (Nordtveit), s. 193-194, Dagfinn Nygaard, *Andres Bruk Av Utvinningsinnretninger*, Oslo: Sjørettsfondet, 1997, s.169-170, Kaasen (2000), s.138 og Ellenes, s. 40.

⁹⁴ Utvinningstillatelsens pkt. 1 om rettigheter, område og varighet.

⁹⁵ Fri utnyttelse av petroleum kan også hjemles i samarbeidsavtalen art. 20.

deltagerne må investere i de sistnevnte aktivitetene. Hvis en deltager tar del i aktiviteter utenfor samarbeidsavtalens saklige rekkevidde, vil han dermed kun være offentligrettslig forpliktet til å følge innholdet i planen - dette følger av OEDs godkjennelsesordning og konsesjonssystemets oppbygning jf. avhandlingens pkt. 1.4.

Kaasens forklaringen på at en deltager likevel er forpliktet overfor de andre deltagerne i interessentskapet for elementer i PUD som er utenfor samarbeidsavtalens saklige rekkevidde, bunner i kommersielle forhold - han sier at en deltaker blir ”*kommersielt forpliktet*”.⁹⁶ Med dette menes at en deltager som regel gjør så store økonomiske investeringer i et utbyggingsprosjekt at det ikke er noe annet praktisk, økonomisk og rasjonelt alternativ enn å fortsette samarbeidet i henhold til planen.

En kan med andre ord uttrykke at den kommersielle plikten blir anført for å holde orden i det privatrettslige forholdet mellom partene i interessentskapet, som egentlig skal være dekket av samarbeidsavtalen. Prinsipielt kan en deltager unnlate å ta del i og hefte økonomisk for aktiviteter som *ikke* er tilknyttet ”undersøkelse etter petroleum, leteboring og utvinning av petroleum”, dette til tross for at han har vært med på å vedta og tiltre en plan som omfavner flere aktiviteter. En omtaler dette som et såkalt *mindretallsvern* som begrenser interessentskapets flertallskompetanse etter samarbeidsavtalens stemmeregler.⁹⁷ Dette er for øvrig i tråd med samarbeidsavtalen art. 20 (1) som sier klart at en deltager både har ”... rett og plikt til å utta in natura og selv disponere over en andel av produsert Olje som er lik hans [d]eltakerandel”.

Etter min mening kan ikke disse forholdene være et absolutt hinder for at PUD etablerer avtalerettslige virkninger. For det første må det etter de ovennevnte forhold være riktig å legge til grunn at de deler i PUD som omhandler *undersøkelse, leteboring og utvinning*, har avtalerettslig virkning mellom partene, jf. samarbeidsavtalen og en innskrenkende tolkning av utvinningslisensen. Selv om den omtalte definisjonen setter grenser for hvilke plikter partene i PUD kan pålegge hverandre etter samarbeidsavtalen, har deltagerne et relativt stor dispositivt spillerom innenfor disse grensene – et spillerom som blir utfyllt av PUD.

For det andre er det selve utbyggingsplanen som binder interessentskapet i henhold til *hvordan* det kan gå frem under utbyggingen, og dette skjer som tidligere nevnt på grunnlag av

---

⁹⁶ Kaasen (2000), s. 146, han får støtte av Ellenes, se s.33

⁹⁷ Trond Stang, ”Mindretallsvern i Samarbeidsavtalen”, i *Marlus* nr. 157, Oslo 1988, s. 41-42 (Stang).

partenes autonomi og et flertallsvedtak jf. samarbeidsavtalen art. 16.2 (1). Dersom et vedtak fra styringskomiteen er innenfor avtalens saklige ramme, fungerer det som en bindende disposisjon på et privatrettslig nivå. Plikten til å delta på utbyggingen følger således ikke direkte av samarbeidsavtalen, men av det faktum at partene faktisk har blitt enige om det gjennom et vedtak og en tiltredelse. På dette punkt må det etter mitt syn sondres mellom hva interessentskapet rent faktisk har vedtatt med grunnlag i avtalens saklige rekkevidde, og deres kompetanse til å gjøre det. De elementene i en godkjent utbyggingsplan som er innenfor samarbeidsavtalens saklige rekkevidde, har etter dette privatrettslig hjemmel i det aktuelle vedtaket, og er dermed privatrettslig bindene lik en privatrettslig avtale.

5.1.2.1 Er utvinningstillatelsen et konsesjonsrettslig hinder for at PUD kan få avtalerettslig virkning mellom partene?

Selv om PUD etter de ovennevnte omstendighetene kan betraktes som en avtale mellom deltagerne, mener *Ellenes* at utvinningslisensen som virksomhetskonsesjonen vil være en grense for PUDs konsesjonsrettslige rekkevidde.⁹⁸ Dernest legger han til at utvinningstillatelsen består som kjernetillatelsen og at PUD ikke trer i stedet for "... eller utvider utvinningstillatelsen med virkning mellom partene".⁹⁹

Jeg er enig i at utvinningslisensen kan betraktes som virksomhetskonsesjon og kjernetillatelsen for interessentskapets samarbeid under samarbeidsavtalen, og at PUD ikke trer i stedet for denne konsesjonen. Men dersom en kaster lys over det konsesjonsrettslige bildet en står overfor etter at deltagerne har tiltrådt planen og fått godkjennelse fra myndighetene, er det flere faktorer som tilsier at PUD utvider utvinningstillatelsen med virkning mellom partene i samarbeidsavtalen – det er dette som er essensen av PUDs privatrettslige virkning.

Det er på det rene at det er et avhengighetsforhold mellom utvinningslisensen og godkjent utbyggingsplan; en utvinningsrett oppnås ikke uten at PUD blir godkjent av myndighetene. Det er også på det rene at intensjonen med å inngå samarbeidsavtalen, er å opprette et interessentskap med det formål å drive petroleumsvirksomhet i henhold til utvinningstillatelsen, jf. samarbeidsavtalens spesielle bestemmelser pkt. 1. Det er således klart

---

⁹⁸ Ellenes, s. 32.

⁹⁹ Ellenes, s. 33.

at også samarbeidsavtalen er avhengig av en godkjent utbyggingsplan, for å innfri det langsiktige formålet med etableringen av interessentskapet.

Oppsummerende kan det legges til grunn at utvinningstillatelsen svarer for *hva* interessentskapet eksklusivt får rett til, mens utbyggingsplanen svarer for *hvordan* de får lov til å utøve den eksklusive retten. På denne måten utvider PUD-godkjennelsen utvinningslisensen med virkning mellom partene i samarbeidsavtalen; uten en godkjent plan har de ikke rett til å starte utbyggingen, og de kan dermed ikke ivareta hovedformålet med samarbeidet.

Etter dette forutsettes det at utvinningslisensen ikke er et konsesjonsrettslig hinder for å gi PUD avtalerettslig virkning mellom deltagerne, på lik linje med en privatrettslig avtale.

5.1.2.2 Kan PUD betraktes som en privatrettslig avtale?

De to foregående drøftelsene, illustrerer at PUD etablerer privatrettslige plikter mellom deltagerne i interessentskapet som en alminnelig avtale. Spørsmålet er således om PUD er å betrakte som en avtale.

Det forhold at PUD er en plan, kan tale mot at den er kapabel til å etablere direkte avtalerettslige virkninger mellom partene. Og selv om tiltredelsen er bindende, vil ikke PUD få direkte avtalerettslig virkning dersom innholdet i den er flytende eller uklart ved tiltredelsen. I tråd med rettspraksis spørres det dermed om partene er enige om de *vesentlige punkter* når de tiltrer PUD.¹⁰⁰ For tolkning av vesentlighet, se avhandlingens pkt. 3.1.2.2. I dette tilfelle er partene enige om de vesentlige punkter dersom det er enighet om de viktigste punktene i den planen som skal danne rettsforholdet under utbyggingen.

I pkt. 4.1.1.1 ble det redegjort for innholdskravene til PUD. Disse kravene fremgår av petrl. § 4-2 og pf. §§ 20-22a og setter minimumskrav for hvordan PUD skal utformes. Tross disse relativt detaljerte kravene, er godkjennelsesordningen ment å være ”et petroleumspolitisk og industripolitisk hovedinstrument for ivaretagelse av et bredt spektrum av ulike samfunnshensyn”.¹⁰¹ Videre fremgår det av forarbeidene at ”myndighetenes godkjennelse [av

---

¹⁰⁰ Rt. 1998 s. 946, se s. 958. Se også Rt.1991 s.1171 og Rt.1996 s. 415.

¹⁰¹ Selvig (1983), s. 31.

PUD] normalt vil begrense seg til å gjelde de hovedtrekk for utbygging og drift av petroleumforekomsten som det er redegjort for”.¹⁰²

Grunnet disse omstendigheter, fremstår en PUD som en plan av foreløpig karakter ved tiltredelsen. Når en part tiltrer PUD, må han derfor ta høyde for at det vil bli gjort flere endringer i planen ved bruk av stemmereglene. Det er derfor nærliggende å betrakte PUD som en alminnelig prosjektbeskrivelse uten direkte privatrettslig virkning. Partene er følgelig ikke enige om de vesentlige punkter ved tiltredelsen av planen.

Likevel må det poengteres at PUD, kombinert med samarbeidsavtalen, er egnet til å skape privatrettslige plikter jf. avhandlingens pkt. 5.1.2

Det konkluderes med at PUD ikke er en privatrettslig avtale, men at den etablerer privatrettslige plikter innenfor samarbeidsavtalens saklige rekkevidde.

6. Tolkning og utfylling av samarbeidsavtalen

6.1 Tolkning av samarbeidsavtalen art. 16.4 (1)

6.1.1 Innledning

Samarbeidsavtalen er et omfattende dokument som er ment å styre det privatrettslige forholdet mellom deltagerne på et uttømmende vis.¹⁰³ Avtalen er imidlertid ikke egnet til å løse alle de rettslige problemer som kan oppstå underveis i et samarbeid. Og når det kommer til spørsmålet om en deltaker kan si seg ubundet av en tiltrådt PUD som følge endringer i den, er avtalen taus.

Hovedregelen om tiltredelse følger av samarbeidsavtalen art. 16.4 (1). Bestemmelsen uttrykker at tiltredelse av en PUD er bindende overfor de andre tiltrådte deltagerne, men den sier ikke hvor langt denne plikten strekker seg. For avhandlingens privatrettslige problemstilling, vil det derfor være avgjørende hvilke tolkningsprinsipper en kan legge til grunn ved tolkningen av art. 16.4 (1). I det følgende skal det således tas stilling til hvordan denne bestemmelsen skal tolkes.

---

¹⁰² Ot.prp. nr. 72 (1982-1983) *Lov om petroleumsvirksomhet*, s. 60.

¹⁰³ Kaasen (2000), s. 145 og Ellenes, s. 17.

6.1.2 Hvordan skal samarbeidsavtalen 16.4 (1) tolkes?

Valg av tolkingsprinsipp er avgjørende for formålet med tolkingen. Samarbeidsavtalen er en standardisert avtale som blir kontrahert av profesjonelle parter. Hovedregelen og utgangspunktet er da at det skal foretas en objektiv tolkning av avtalens ordlyd, jf. Rt. 2012 s.1729.¹⁰⁴ I juridisk teori er det imidlertid åpnet for at en også kan vektlegge subjektive elementer ved tolkingen.¹⁰⁵ Det må derfor tas stilling til om det er rom for å tolke samarbeidsavtalen subjektivt, eller om avtalen utelukkende skal tolkes objektivt.

Som nevnt innledningsvis, er deltagerens inngåelse av samarbeidsavtalen et vilkår for å få utvinningsrett jf. petrl. § 3-3 (4). Avtalen er en del av konsesjonssystemet, og partene er dermed nødt til å inngå avtalen for å få tillatelsen tildelt. Videre er bestemmelsene i samarbeidsavtalen utformet og vedtatt av myndighetene, som en avtale med standardiserte vilkår. Det er heller ikke uvanlig at avtalen inngås av utenlandske selskaper som har andre rettstradisjoner enn det som følger av norsk rett. Det er dermed spesielt viktig med forutberegnelighet i avtaleforholdet.¹⁰⁶

Disse momentene taler for at avtalen skal tolkes som en forvaltningsrettslig disposisjon. Utgangspunktet skal da, ifølge *Castberg*, være en objektiv tolkning uten rom for subjektive forhold.¹⁰⁷ Dette gjelder eventuelt også samarbeidsavtalen art. 16.4 (1). Målet med tolkingen er da å komme frem til den ”objektivt sett rimelige og fornuftige mening med kontraktens bestemmelser”.¹⁰⁸

For standardvilkår er det i rettspraksis uttalt at det er ”... grunn til å utvise atskillig varsomhet ved tolkingen av en avtale som knytter seg til en standardkontrakt, som partene neppe i synderlig grad overveier innholdet av ved kontraktsslutningen”.¹⁰⁹ Ut i fra dette vil det være hensiktsmessig å tolke avtalen objektivt i tråd med avtalens system og formål, uten å vektlegge omstendigheter utenfor selve avtalen. En sitter da igjen med en naturlig språkforståelse av ordlyden, hvor ordbruken i avtalen er vesentlig for tolkningsresultatet.¹¹⁰

---

¹⁰⁴ Premiss 57.

¹⁰⁵ Knut Kaasen, ”Statsdeltakelsesavtalen i Norsk petroleumsvirksomhet: Kontraksrettslig form, konsesjonsrettslig form, konsesjonsrettslig innhold – eller omvent?”, i *Tfr 1984* (Kaasen 1984), s. 393-94. og Selvig (1988), s. 271.

¹⁰⁶ Johan Giertsen, *Avtaler*, Bergen, 2006, s. 22.

¹⁰⁷ Frede Castberg, *Innledning til forvaltningsretten*, Oslo 1955, s.148-52 og Arvid Frihagen, *Forvaltningsrett I*, Bergen 1977, s. 36-37.

¹⁰⁸ Erling Selvig, ”Kontraksretten”, i *Knophs oversikt over Norges rett, Kåre Lilleholdt (red)*, 11. utgave, 1998, s. 273.

¹⁰⁹ Rt. 1981 s. 445, se s. 451.

¹¹⁰ Se for eksempel Rt. 2005 s.1447, premiss 32.

En må imidlertid ha for øye at avtalen blir inngått av private rettssubjekter, de avgir autonomi og inngåelsen er dermed basert på privat selvbestemmelse. Selv om samarbeidsavtalen er en standardisert avtale som danner det samme grunnlaget utbyggingsprosjektene på norsk sokkel, slås det i NOU fast at de ”økonomiske, tekniske, miljømessige og markedsmessige forutsetninger er svært forskjellige fra et utbyggingsprosjekt til et annet”.¹¹¹ Dette innebærer at samarbeidsavtalen i praksis knytter seg til ulike kontraktssituasjoner og faktiske forhold. Ved siden av det faktum at avtalen ikke løser alle de rettslige problemer som kan oppstå underveis i samarbeidet, taler de nevnte momentene for at det er rom for å tolke samarbeidsavtalen art. 16.4 (1) subjektivt. Det vil si at det ved tolkningen kan tas høyde for eventuelle partsutsagn ved avtaleinngåelsen.¹¹²

Uavhengig av de ovennevnte forholdene, foreligger det flere særegne aspekter ved samarbeidsavtalen art. 16.4 (1), som tilsier at den kan tokes subjektivt etter at deltagerne har tiltrådt PUD. For det første er det tidligere slått fast at tiltredelsen av PUD etablerer nye privatrettslige plikter og rettigheter. For det andre er det klart at interessentskapet i realiteten blir reetablert idet deltagerne beslutter at PUD skal tiltres.¹¹³ Det oppstår en ny fase i samarbeidet der de økonomiske utgiftene økes i vesentlig grad. En kan i så måte si at samarbeidet blir nullstilt og at hele prosjektet løper videre på nye, avtalte premisser. For det tredje styres det ”nye” samarbeidet i utbyggingsfasen av en utbyggingsplan som har et dispositivt innhold; selv om myndighetene gjennom lov, forskrift og PUD-veileder legger føringer for hvordan utbyggingsplanen skal utformes, er selve innholdet i planen fastsatt av deltagerne.

Det reelle bildet er at operatøren foreslår gitte løsninger jf. samarbeidsavtalen art. 16.1, og at styringskomiteen (som består av én representant fra hvert selskap) tar stilling til hvor vidt de foreslåtte utbyggingsløsningene skal implementeres i den endelige planen. Operatøren legger med andre ord frem et tilbud som de øvrige deltagerne enten aksepterer eller fremmer innsigelser mot – dette scenarioet kan betraktes som en forhandlingssituasjon som gir rom for å legge vekt på partenes intensjoner ved tiltredelsen av PUD, jf. samarbeidsavtalen art. 16.4 (1).

---

¹¹¹ NOU 1979:43, s. 27.

¹¹² Woxholth (2012), s. 350.

¹¹³ Kaasen i *festskrift til Andenæs* (2010), s. 158.

På bakgrunn av dette konkluderes det med at det er rom for en subjektiv tolkning av samarbeidsavtalen art. 16.4 (1). Avtalens offentlige opphav tilsier likevel at utgangspunktet for tolkningen må være objektiv, og baseres på en naturlig språkforståelse.

6.2 Utfylling av samarbeidsavtalen art. 16.4 (1)

6.2.1 Innledning

Dersom samarbeidsavtalen art. 16.4 (1) kan utfylles, vil det være adgang til å supplere bestemmelsen med lovfestede eller ulovfestede regler ved tolkningen av den. Dette innebærer at en kan hente rettskildemessige bidrag fra andre rettsområder for å løse spørsmålet om en deltager kan si seg ubundet av en tiltrådt PUD. I den grad spørsmålet om utfylling er behandlet, er det i juridisk teori enighet om at en kan utfylle samarbeidsavtalen.¹¹⁴ Det legges dermed til grunn at art. 16.4 (1) kan utfylles. I det følgende skal det tas stilling til hvilke momenter som er egnet til å supplere den nevnte bestemmelsen.

6.2.2 Hvilke momenter kan vektlegges ved utfylling av samarbeidsavtalen art. 16.4 (1)?

Det følger for det første av alminnelige forvaltningsrettslige synspunkter at et konsesjonsvilkår må tolkes i tråd med konsesjonsgrunnlaget, dette gjelder også utfylling. Samarbeidsavtalen er som nevnt et konsesjonsvilkår. Avtalens konsesjonsgrunnlag er utvinningstillatelsen og petroleumsloven med forskrifter. For samarbeidsavtalen art. 16.4 (1) vil det derfor være naturlig å vektlegge momenter utledet av utbyggingsreglene i petrl. § 4-2, petroleumsforskriften §§ 20-22 og aktuelle uttalelser i forarbeidene.

For det andre er det i juridisk teori lagt til grunn at en kan vektlegge "... momenter som ligger i forlengelsen av de prinsipper avtalens regelverk synes å reflektere".¹¹⁵ Hvilke prinsipper som knytter seg til samarbeidsavtalen art. 16.4 (1), blir illustrert nedenfor i pkt. 7.1.3.1.

For det tredje er det på det rene at en kan vektlegge selskapsrettslige prinsipper.¹¹⁶ Det blir redegjort nærmere for hvilke selskapsrettslige prinsipper det er tale om i avhandlingens pkt. 7.1.3.2.

Til sist kan samarbeidsavtalen utfylles med reelle hensyn tilknyttet samarbeidsavtalens formål og gode kommersielle løsninger.¹¹⁷ Se nærmere om dette i pkt. 7.1.3.3.

---

¹¹⁴ Arnesen s. 2, Ellenes, s. 18-19, Selvig (1988) s. 271 og Kaasen (2010) i festskrift til Mads Andenæs, s.165-66.

¹¹⁵ Selvig (1988), s. 271, se også Ellenes s. 19.

¹¹⁶ Kaasen (2010), s. 165-168, Arnesen, s. 2 og Ellenes, s. 19 og Anne-Karin Nesdam, *Interessekonflikter I Petroleumsvirksomhet*. Oslo: Nordisk Institutt for Sjørett, 1997, s. 6.

De nevnte tolknings- og utfyllingsprinsippene vil i dette arbeidet bli anvendt den grad det er aktuelt i avhandlingens pkt. 7.

7. Kan en deltaker si seg ubundet av en tiltrådt utbyggingsplan dersom myndighetene krever fremlagt ny eller endret plan?

7.1 Grunnlag for utreden av PUD

7.1.1 Innledning

Dersom OED krever fremlagt ny eller endret plan, oppstår spørsmålet om tiltredelsen av den opprinnelige planen fremdeles er bindende. I det følgende skal jeg derfor analysere rekkevidden av tiltredelsen av en PUD. Med rekkevidde menes i hvilken utstrekning tiltredelsen av planen er egnet til å binde partene privatrettslig. Dette blir illustrert nedenfor ved bruk av ulike typetilfeller og tolkningsmetoder.

7.1.2 Samarbeidsavtalen art. 16.4 (1)

Det nærliggende rettsgrunnlag for å løse problemstillingen om en deltaker kan si seg ubundet av en tiltrådt PUD, er samarbeidsavtalen art. 16.4 (1). Det fremgår her at:

”En Parts tiltredelse av en utbyggingsplan er bindende i forhold til de øvrige Parter.”

Hovedregelen er klar – når en part slutter seg til PUD, er tiltredelsen privatrettslig forpliktende i forhold til de øvrige tiltrådte partene i interessentskapet. En deltaker kan i utgangspunktet ikke si seg ubundet av en plan når han først har tiltrådt den.

Det er likevel knyttet usikkerhet til om denne regelen også er ment å regulere tilfeller der OED krever at interessentskapet skal fremlegge en ny eller endret plan, og om tiltredelse av den opprinnelige utbyggingsplanen har bindende virkning for en fremtidig utformet utbyggingsplan. Spørsmålet beror på hva som menes med ”en utbyggingsplan” jf. art. 16.4 (1).

7.1.3 Hvordan kan ”en utbyggingsplan” tolkes?

Som tidligere fastslått er utgangspunktet ved tolkning av samarbeidsavtalen en objektiv tolkning av ordlyden, basert på en naturlig språklig forståelse jf. pkt. 6.1.2 i avhandlingen. Det er naturlig å tolke ”en utbyggingsplan” som en hvilken som helst plan som ligger til grunn for utbyggingen av en petroleumsforekomst. Mer spesifikt, er det naturlig å tolke ”en

---

¹¹⁷ Ellenes, s. 19.

utbyggingsplan” som den bestemte planen som ligger til grunn for utbyggingen av den aktuelle forekomsten.

Det at myndighetene har valgt å bruke uttrykket ”en utbyggingsplan” istedenfor ”utbyggingsplanen”, taler for at det er tatt høyde for at det underveis i samarbeidet kan bli aktuelt med en ny utbyggingsplan og således en ny tiltredelse. Dersom det hadde stått ”utbyggingsplanen”, ville det ha talt for at det kun dreier seg om én plan i løpet av hele samarbeidet, selv om det blir utformet en ny eller endret plan. Det er imidlertid ingen holdepunkter for dette resonnementet, og det kan dermed ikke tillegges avgjørende vekt. Likevel er det et moment som indikerer at det i utgangspunktet dreier seg om en annen plan dersom det blir utarbeidet en ny plan underveis i utbyggingen. Disse momentene trekker i retning av at det må foreligge en ny tiltredelse for at den nye planen skal være bindende for en deltager.

På en annen side uttrykker den engelske versjonen av den norske samarbeidsavtalen art. 16.4 (1) at en parts tiltredelse ”to the field development plan” er bindende i forhold til øvrige parter.¹¹⁸ Den engelske versjonen er mer spesifikk og refererer til den bestemte utbyggingsplanen mellom deltakerne i interessentskapet, noe som tyder på at det dreier seg om en og samme utbyggingsplan, til tross for at planen blir utformet på nytt. Holder man den engelske formulering opp mot den norske, synes det som om det er rent tilfeldig at de respektive bestemmelsene er formulert ulikt. Hovedregelen er den samme, men den løser ikke spørsmålet om og i hvilken utstrekning en tiltredelse er bindende. Idet en naturlig og objektiv tolkning ikke løser spørsmålet, er det hensiktsmessig å vurdere bestemmelsen opp mot andre tolkningsmomenter som kan være av interesse.

7.1.3.1 Subjektiv tolkning av begrepet ”en utbyggingsplan”

Som tidligere lagt til grunn, er det adgang til å tolke samarbeidsavtalen art. 16.4 (1) subjektivt. Etter den subjektive tolkningsteori er formålet med tolkningen å finne ut hva parten mente med utsagnet.¹¹⁹ Dette innebærer at en kan legge vekt på subjektive momenter ved tiltredelsen av planen. Det kan dermed tenkes at det ved tolkningen blir tatt hensyn til partsutsagn og intensjonen ved partenes individuelle tiltredelse.¹²⁰

---

¹¹⁸ Den engelske versjonen er en uoffisiell oversettelse, men den brukes av utenlandske oljeselskaper i Norge.

¹¹⁹ Woxholth (2012), s. 350.

¹²⁰ Jo Hov og Alf P. Høgberg, *Oversikt Over Avtaleretten*, Oslo 2009, s. 109.

Dersom en deltager ved tiltredelsen uttaler at enkelte elementer i planen har vesentlig betydning for hans tiltredelse, kan det være aktuelt å legge vekt på dette ved tolkningen. For å illustrere dette nærmere, kan en forestille at en deltager gir melding om at han deltar i utbyggingen grunnet hans spesielle tekniske kompetanse om den valgte utbyggingsløsningen i planen, eksempelvis en fast innretning med oppjekkbar plattform. Dersom myndighetene i ettertid krever fremlagt ny eller endret plan med en annen utbyggingsløsning, kan en subjektiv tolkning av art. 16.4 (1) tilsi at han er ubundet av tiltredelsen av den opprinnelige utbyggingsplanen. Han må derfor tiltre planen på nytt for å bli bundet.

Et annet eksempel kan være at en deltager slutter seg til planen grunnet det kommersielle grunnlaget (konseptstudiet) i den.¹²¹ De kommersielle løsningene i planen er for eksempel godt egnet til å ivareta deltagerens kommersielle profil, og de korrelerer med øvrige kontrakter som er inngått med andre selskaper. Ved et slikt tilfelle kan det også være aktuelt å tolke ”en utbyggingsplan”, slik at han er ubundet dersom myndighetene fremlegger et endringskrav, som resulterer i at det kommersielle grunnlaget blir endret vesentlig.

Hvilke andre subjektive forhold en kan vektlegge, vil komme an på det konkrete tilfellet. Det kan også tenkes at det oppstår partsutsagn som tilsier motsatt tolkningsresultat, slik at tiltredelsen binder parten også i forhold til senere fabrikkerte planer.

7.1.4 Tolkningsresultat etter utfylling

Som nevnt i pkt. 6.2.1, er det grunnlag for å utfylle samarbeidsavtalen art. 16.4 (1). I det følgende blir ulike tolkningsmomenter drøftet for å slå fast hva som menes ”en utbyggingsplan”. Det bemerkes at dette gjøres i lys av det objektive tolkningsprinsipp.

7.1.4.1 Prinsipper som gjenspeiles i den aktuelle bestemmelsen

For det første er det adgang til å anvende ”momenter som ligger i forlengelsen av de prinsipper avtalens regelverk må sies å reflektere”.¹²² En må herunder undersøke art. 16.4 (1) med det formål å finne ut hvilke prinsipper som ligger til grunn for det materielle innholdet.

Tiltredelse av en utbyggingsplan er basert på hver enkelt deltagers private autonomi. Det vil si at den skriftlige meldingen om at en part tiltrer den foreslåtte utbyggingsplanen jf. samarbeidsavtalen art. 16.3 (1), i realiteten grunner i ”... prinsippet om den enkeltes private selvbestemmelse”.¹²³ Art. 16.4 (1) stadfester nettopp at tiltredelsen er rettslig forpliktende

---

¹²¹ Se PUD-veileder, s. 12, pkt. 2.

¹²² Selvig, s. 271. Se også Ellenes, s. 19. Se pkt. 6.2.2 i avhandlingen.

¹²³ Woxholth, s.61.

overfor de andre deltakerne i interessentskapet, og at tiltredelsen må betraktes som et dispositivt utsagn som binder den enkelte deltager. Den private autonomi er en av grunnpilarene i avtaleretten, og burde derfor veie tungt i denne sammenheng.

Videre har partene forut for tiltredelsen vært med på å avgjøre og vedta innholdet i PUD-en jf. avtalens art. 15 og art. 16.2. Den enkelte deltaker vet derfor hva han går til og innholdet i planen er forutberegnelig. Det faktum at både forberedelsen og tiltredelsen av en PUD er av avtalerettslig karakter, trekker i retning av at det kan legges vekt på avtalerettslige prinsipper ved utfyllingen av art. 16. 4 (1).

Ved fastsettelse av hvilke rettigheter og plikter som følger av art. 16.4 (1) i det enkelte tilfelle, taler alle de ovennevnte momentene for at det er forsvarlig å legge vekt på ”... partenes intensjoner – og dermed hvilke berettigede forventinger som kan sies å ha vært etablert” ved tiltredelsen av PUD.¹²⁴ I avhandlingens pkt. 6.1.2 ble det uttrykt at målet med en objektiv tolkning er å komme frem til den objektivt sett rimelige og fornuftige mening med avtalens bestemmelser. Det kan dermed spørres hva partene med rimelighet kunne forvente da de tiltrådte planen.¹²⁵

Det er som kjent knyttet flere risikofaktorer til tiltredelse av en PUD, jf. avhandlingens pkt. 1.4. Hver enkelt deltaker må dermed finne seg i at det er generelt stor kommersiell risiko i petroleumsindustrien og at det blir foretatt ”... en rekke endringer i nær sagt enhver plan”.¹²⁶ Dette taler for at partene med rimelighet kan forvente at det i løpet av et utbyggingsprosjekt kan bli aktuelt å måtte utarbeide en ny PUD. Dette betyr at tiltredelsen av den første planen burde ha bindende virkning for en plan som blir fremstilt på et senere tidspunkt.

På en annen side taler avgitt autonomi og hensynet til forutberegnelighet for deltakerne må kunne forvente at den tiltrådte utbyggingsplanen ikke endres så mye at det i realiteten dreier seg om en annen plan. Samarbeidsavtalens utbyggingsregler (del IV) er bygget opp slik at innholdet i PUD er dispositivt. Det forberedende arbeidet som ligger til grunn før innholdet i PUD endelig vedtas, er omfattende. Det er i tillegg på det rene at en beslutning om tiltredelse resulterer i at de økonomiske utgiftene øker vesentlig for den enkelte deltaker. Disse forhold tilsier at det må finne sted en ny tiltredelse, dersom myndighetene krever fremlagt en ny plan,

---

¹²⁴ Woxholth, s. 352.

¹²⁵ Dette spørsmålet kan også utledes av forventningsprinsippet i norsk rett.

¹²⁶ Hammer m.fl. (2009), s. 264.

og at tiltredelse av ”en utbyggingsplan” som hovedregel ikke får bindende virkning i forhold til senere utformede planer.

I denne sammenheng må en også ta høyde for at det grunnleggende formålet ved og intensjonen bak interessentskapets virksomhet, er å produsere petroleum ut fra et system som gir mest mulig profitt.¹²⁷ Utbyggingsplanen er en del av dette systemet, og grunnlaget for profitten er kommersielle elementer som i fellesskap er vedtatt i planen. Hvis det kommersielle grunnlaget endres som følge av inngrep fra myndighetene og nye vilkår, som anses å ha en ”ikke uvesentlig betydning” på planens kommersielle realitet, eller ”vesentlig forrykker” grunnlaget for tiltredelsen, kan en deltaker ifølge *Selvig* si seg ubundet av planen etter alminnelige kontraktsregler.¹²⁸ I tilknytning til dette anfører han også at ”dersom departementets godkjennelse inneholder vilkår som nødvendiggjør vesentlige endringer i utbyggingsplanen, vil dette kunne bety at vesentlige forutsetninger for drivverdighetserklæringen og/eller den enkelte deltagers tiltredelse til denne svikter”.¹²⁹ Disse synspunktene forfekter han med at det ikke er grunn til at en deltaker burde forvente at myndighetene kan kreve endringer som forringer prosjektets økonomi i vesentlig grad.

Det er viktig å påpeke at disse betraktningene er tuftet på tilfeller der OED i løpet av *godkjennelsesprosessen*, forut for utbyggingsfasen, godkjenner en plan under andre vilkår enn det partene hadde forutsatt. En må derfor spørre om det foreligger omstendigheter som tilsier at en slik regel ikke kan anvendes også etter at utbyggingsplanen er godkjent og interessentskapet har startet utbyggingen.

Det viktigste argument som umiddelbart taler imot en slik betraktning, er formålet med art. 16.4 (1), som er å forhindre at en deltaker får anledning til å hoppe av utbyggingsprosjektet dersom det utvikler seg i negativ retning.¹³⁰ Dette formålet må ses i sammenheng med de økonomiske ansvars- og tilskudsreglene som følger henholdsvis av avtalens art. 7 og art. 8. Deltakerne hefter som nevnt økonomisk etter sin forholdsmessige andel i utvinningslisensen. Hvis en deltaker uten videre skal ha adgang til å tre ut av en PUD underveis i et prosjekt, vil konsekvensen være at de øvrige rettighetshaverne blir sittende igjen med økte utgifter. Dette

---

¹²⁷ Kaasen (2000), s. 143.

¹²⁸ Erling Selvig, *Samarbeidsavtalen: Tre Studier*, Oslo: Nordisk institutt for sjørett, 1988 (Selvig *Samarbeidsavtalen* 1988), s. 15, Erling Selvig, *Stensilhefte I Petroleumsrett*, Oslo 1986 (Selvig 1986), s. 70, Rolf Bush, ”Drivverdighetsbeslutning – problemer”, i Frihagen (Red), *Utbyggingsbeslutning Og Utbyggingsplan*, Bergen 1983, s. 75 (Bush) og Selvig (1988), s. 270.

¹²⁹ Selvig (1983), s. 32.

¹³⁰ Selvig (1988), s. 258.

resultatet tilsier at en deltaker ikke skal kunne si seg ubundet på grunnlag av alminnelige kontraktsregler.

På den andre siden må en fremheve at den nevnte preventive effekten tar høyde for å regulere uttredelsesadgangen mens et utbyggingsprosjekt er i gang. Dersom OED krever en ny PUD fremlagt, vil det i praksis være tale om et nytt utbyggingsprosjekt. Det må således være forsvarlig å anføre at interessentskapets samarbeid, hva angår utbyggingsplanen, blir flyttet tilbake til start idet myndighetene omgjør godkjenningen av den opprinnelige planen.

Interessentskapet må gjenoppta planarbeidet de gjennomførte før den første utbyggingsplanen ble godkjent. Samarbeidet er dermed tilbake i prosjekteringsbestemmelsene som følger av samarbeidsavtalen art. 15, om forslag til utbyggingsplan. Disse momentene gjør det rimelig at hver enkelt deltaker gjenvinner autonomien slik at de selv får avgjøre om de vil tiltre den nye planen.¹³¹

Videre må en også ha i betraktning det faktum at aktørbildet har endret seg vesentlig de siste ti årene jf. avhandlingens pkt. 3.1.2.2. Hvis det for eksempel dreier seg om vesentlige endringer knyttet til ny informasjon om reservoaret, den tekniske utbyggingsløsningen, lavere oljepriser og andre forhold som kan gjøre at feltet blir mindre lønnsomt og mer marginalt, kan forutsetningslæren tilsi at hvert enkelt firma får anledning til å vurdere om de vil delta i en ny utbyggingsplan.¹³² Et lite selskap vil som regel tåle økte økonomiske utgifter dårligere enn operatøren eller et stort selskap. Det er derfor ingen selvfølge at alle deltakerne har økonomisk kapasitet til å være med videre i samarbeidet.

Et om, lite moment, er at dersom et lite selskap tvinges til videre samarbeid under en ny PUD, kan det oppstå tilfeller som strider mot både samarbeidsavtalens formål og petroleumslovens formål om en effektiv og lønnsom utnyttelse av petroleumsressursene. Det vil være lite effektivt og lønnsomt om en deltaker med lav finansiell styrke, og påfølgende begrenset samarbeidsvilje, skal bli tvunget til å delta i det nye utbyggingsprosjektet. I petroleumsbransjen skal det imidlertid mye til for at en deltaker ikke blir tillagt risikoen for endringer og avvik i et utbyggingsprosjekt, jf. avhandlingens pkt. 4.2.2.

---

¹³¹ Dersom myndighetene kun krever endret plan, kan ikke disse momentene vektlegges. Det går således et avgjørende skille mellom krav om ny og endret plan på dette punkt.

¹³² Det ble i avhandlingens pkt. 4.2.2 fastslått at det er grunnlag for å vurdere offentligrettslig omgjøringsadgang ut fra læren om bristende forutsetninger. Av samarbeidsavtalen art. 17.2, 1.pkt. fremgår det klart at det er rom for å legge vekt på forutsetningsbetraktninger ved tiltredelsen. Det kan dermed være aktuelt å utfylle art. 16.4 (1) med forutsetningslæren.

På bakgrunn av dette slås det fast at dersom en tolker ”en utbyggingsplan” i tråd med momenter som ligger i forlengelsen av de prinsipper art. 16.4 (1) reflekterer, åpner avtalerettslige prinsipper for at en deltager kan si seg ubundet dersom OED krever fremlag *ny* plan. Forutsetningen er at endringene anses å ha en ”ikke uvesentlig betydning” på utbyggingsplanen kommersielle realitet, eller at ”vesentlige forutsetninger” for drivverdighetserklæringen og/eller den enkelte deltagers tiltredelse til denne svikter.

7.1.4.2 Selskapsrettslige prinsipper

Det er videre fastslått i avhandlingens pkt. 6.2.2 at det kan legges vekt på selskapsrettslige prinsipper ved utfylling av samarbeidsavtalen art. 16.4 (1). I denne sammenheng vil det være aktuelt å supplere bestemmelsen med plikten til å avstå fra illojale handlinger.¹³³

Dersom en supplerer tolkningen av art. 16.4 (1) med plikten til å avstå fra illojal opptreden, kan tolkningsresultatet tilsi at en deltager kan si seg ubundet av en tiltrådt PUD.

Forutsetningen må være at operatøren eller andre i interessentskapet har opptrådt illojalt. Til eksempel kan det tenkes at en deltager holder igjen eller oppgir uriktige opplysninger om utbyggingsens kommersielle eller tekniske forhold. Dersom det fremkommer slik fakta etter at PUD er tiltrådt, og konsekvensen er at OED krever ny eller endret plan fremlagt, kan det nevnte selskapsrettslige prinsippet tilsi at en lidende part kan si seg ubundet av en ny eller endret PUD. Dette er usikkert.

Hvor langt lojalitetsprinsippet i interessentskapet strekker seg, må vurderes konkret ut fra det enkelte tilfelle.¹³⁴ Det kan være aktuelt å anvende andre selskapsrettslige prinsipper på ulike typetilfeller.

7.1.4.3 Reelle hensyn utledet av samarbeidsavtalens formål og gode kommersielle løsninger

I avhandlingens pkt. 6.2.2 ble det også fastsatt at det er grunnlag for å utfylle samarbeidsavtalens utbyggingsregler med reelle hensyn utledet av avtalens formål og hensynet til gode kommersielle løsninger.

Å tolke en bestemmelse i tråd med reelle hensyn, vil si å legge vekt på resultatets godhet ved tolkningen. Dette må vurderes ut fra hver enkelt situasjon. Et reelt hensyn kan eksempelvis

---

¹³³ Fremgår også indirekte av samarbeidsavtalens spesiell bestemmelser pkt.3.2, in fine. Se også Kaasen (2010), s.166.

¹³⁴ Se Kaasen (2010), s.166 , Nordtveit, s. 82 og Nesdam, s. 6.

åpne for å tolke ”en utbyggingsplan” innskrenkende, til kun å gjelde den planen som blir tiltrådt.

Et hensyn kan i denne sammenheng være reelt dersom partene har blitt enige om et forhold som er i tråd med formålet om å utvinne petroleum. Deltagerne har eksempelvis blitt enige om å fordele ulike arbeidsoppgaver for å utnytte hverandres ekspertise. Hvis en deltager svikter på dette punkt, slik at OED krever ny plan, kan det være aktuelt å tolke art. 16.1 (4) i den retning at en part ikke er bundet av den nye eller endrede planen.

Hvilke andre hensyn en kan gjøre gjeldende, vil bero på den enkelte sak.

7.1.5 Lemping av samarbeidsavtalen art. 16.4 (1) i tilfeller hvor OED krever PUD.

Etter avtaleloven (avtl.) § 36 (1) kan en ”avtale kan helt eller delvis settes til side eller endres for så vidt det ville virke urimelig eller være i strid med god forretningsskikk å gjøre den gjeldende”.¹³⁵

Samarbeidsavtalen er ikke en alminnelig formuerettslig avtale jf. avtl. § 41. Avtalen er en offentlig utformet disposisjon som regulerer et selskapsforhold lik et selskap med delt ansvar. Det forutsettes herved at myndighetene ikke utformer standardvilkår som strider mot preceptoriske regler. Videre fremgår det av samarbeidsavtalens spesielle bestemmelser pkt. 3.2 (4) at styringskomiteen ikke kan ”... treffe noe vedtak som er egnet til å gi visse Parter eller andre en urimelig fordel på andre Parters eller interessentskapets bekostning”. Denne regelen er ment å sikre at styringskomiteen ikke fatter vedtak som fører til urimelige følger for noen av partene. Etter dette kan ikke avtl. § 36 anvendes direkte på samarbeidsavtalen.

Det er imidlertid forutsatt i teorien at avtl. § 36 kan anvendes analogisk på disposisjoner i selskapsforhold.¹³⁶ Spørsmålet blir således om det vil få urimelige virkninger for en deltager å gjøre samarbeidsavtalen art. 16.4 (1) gjeldende i tilfeller hvor OED krever fremlagt ny PUD.

For å ta stilling til dette spørsmålet, må en vurdere de bakenforliggende årsakene til at OED krever ny eller endret PUD. I tilfeller hvor ingen av deltagerne kan bebreides for en urimelig rettsvirkning, vil det være naturlig at partene bærer risikoen for myndighetsregulering likt.

---

¹³⁵ Lov om avslutning av avtaler, om fullmakt og om ugyldige viljeserklæringer av 31.mai nr.4 1918.

¹³⁶ Woxholth (2012), s. 296, Geir Woxholth: ”Avtalelovens § 36 i selskapsforhold”, *Jussens Venner*, 1993 s. 149, s. 162. Disse standpunktene kan også utledes av forarbeidene, jf. Ot.prp.nr.5 (1982-1983) *Om lov om endringer i avtaleloven 31. mai 1918 nr 4, m.m.* (generell formuerettslig lempingsregel), s. 28.

Samarbeidsavtalen er en kommersiell avtale med profesjonelle deltagere. Vedrørende slike avtaler uttaler *Hagstrøm* følgende:

*”Dreier det seg om kommersielle avtaler mellom jevnbyrdige parter skal det mye til å påberope rimelighetslempning etter § 36. Her veier ønsket om forutberegnelighet og det forhold at avtalen er utslag av en kalkulert risiko tungt.”*¹³⁷

Denne uttalelsen er basert på Rt.1988 s. 295, hvor det fremgår et *obiter dictum* fra førstvoterende dommer som sier at ”... jeg tilføyer at det ikke er tale om noe slikt forretningsmessig forhold hvor det kan være særlig grunn til å la hver part bære risikoen for sine forutsetninger”.¹³⁸ Etter dette må en deltager i samarbeidsavtalen bære risikoen for sine forutsetninger i ”særlig grad”. I forhold til avtaler i petroleumsvirksomheten, er dette et rimelig utgangspunkt idet virksomheten, som flere ganger nevnt, innebærer betydelige risikofaktorer som er lik for samtlige aktører. De investeringene hver enkelt deltager foretar, må dermed kalkuleres ut fra den risiko som til enhver tid foreligger.

I samarbeidsavtaler hvor det eksisterer et tillitsforhold og således en lojalitetsplikt mellom partene, kan brudd på lojalitetsplikten medføre lemping.¹³⁹

Dette synspunktet er blant annet utledet av Rt. 2008 s. 1365. Saken omhandlet to personer som hadde inngått en avtale om lik fortjeneste ved salg av et Munk-maleri. Ved anskaffelsen av maleriet hadde den ene parten bidratt med ti millioner, mens den andre parten angivelig hadde bidratt med to millioner og samtidig stått for innkjøp og videresalg av maleriet. I ettertid gikk det frem at sistnevnte part hadde feilinformert førstnevnte part om innkjøpspris og salgssum. Høyesterett kom frem til at han som hadde bidratt med ti millioner ved innkjøpet, alene ble eier av maleriet og fortjenesten ved salget. Høyesterett begrunnet dette med at det i avtaleforholdet ikke var tale om ”kontraktsmotparter, men medinteressenter i et prosjekt”.¹⁴⁰ Videre begrunnet de avgjørelsen med at den ene parten hadde en ”grovt illojal og svikaktig” opptreden overfor den andre parten, og at det dermed ville fremstå som ”klart urimelig” å gjøre avtalen gjeldende.¹⁴¹

Etter dette legger jeg til grunn at en deltager kan si seg ubundet av en utbyggingsplan, dersom grovt illojal eller svikaktig opptreden tilsier at det vil få ”klart urimelige” virkninger å gjøre

¹³⁷ Se også Hagstrøm, LoR 1994, s. 150, s. 389.

¹³⁸ Se s. 301, første avsnitt.

¹³⁹ Woxholth (2012), s. 308.

¹⁴⁰ S. 1372, premiss 42.

¹⁴¹ Premiss 44.

samarbeidsavtalen art. 16.4 (1) gjeldende. Dette må imidlertid vurderes på bakgrunn av den særskilte kommersielle risikoen som foreligger i petroleumsvirksomheten.

8. Avslutning og oppsummering

8.1 Synspunkter vedrørende vesentlighetskravet og varslingsplikt, jf. petrl. § 4-2 (7)

Det ble konkludert under pkt. 3.2.3 at en endring eller et avvik må være ”vesentlig” for at en rettighetshaver er pålagt varslingsplikt jf. petrl. § 4-2 (7) 1.pkt. Det ble under denne drøftelsen frembrakt flere hensyn og formål, som taler for at ordlyden i petrl. § 4-2 (7) 1.pkt burde tolkes presiserende i tråd med forarbeidene.¹⁴² Resultatet ville da blitt at varslingsplikt foreligger såfremt det ikke dreier seg om ”ubetydelige” endringer. Et slikt utgangspunkt ville intensivert kommunikasjonen mellom interessentskapet og myndighetene, og i tillegg gitt myndighetene en større adgang til å undersøke hvert enkelt utbyggingsprosjekt.

De lege ferenda burde det ha gått frem av petrl. § 4-2 (7) 1. pkt. at departementet skal underrettes om og godkjenne endringer eller avvik ... såfremt det ikke dreier seg om ”ubetydelige” forhold.

8.2 OEDs adgang til å omgjøre et PUD-vedtak

I avhandlingens pkt. 4.2.2 ble det konkludert med at OED kan omgjøre et PUD-vedtak med grunnlag i den ulovfestede omgjøringslæren. Det ble videre slått fast at omgjøringsadgangen blir smalere dersom interessentskapet har innrettet seg etter PUD-vedtaket. Det avgjørende spørsmål kan bero på hvem som er nærmest til å bære risikoen for de forholdene som førte til omgjøring, jf. forutsetningslæren.

Når det kommer til hvilke vilkår OED kan stille ved godkjenning av en ny PUD, kan det henvises til den alminnelige vilkårslæren, jf. avhandlingens pkt. 4.3.2. Den ulovfestede omgjøringslæren kan bli supplert eller erstattet av en forholdsmessighetsvurdering.

8.3 PUDs privatrettslige side

Under pkt. 5.1 drøftet jeg PUDs privatrettslige karakter. Det ble herunder sett på hvilke plikter som blir etablert ved tiltredelsen av PUD, og hvor langt disse pliktene strekker seg jf. samarbeidsavtalen. I pkt. 5.1.2 ble det illustrert hvordan samarbeidsavtalen og utvinningslisensen begrenser PUDs privatrettslige rekkevidde. Deltagerne er kun bundet privatrettslig vedrørende aktiviteter i PUD som omhandler undersøkelse, leteboring og

---

¹⁴² Jf. Ot.prp. nr. 43 (1995-1996), s. 43.

utvinning av petroleum, jf. en innskrenkende tolkning av begrepet *petroleumsvirksomhet*. Jeg konkluderte med at PUD ikke kan anses som en avtale grunnet dens foreløpige karakter, men at planen har avtalerettslige virkninger kombinert med samarbeidsavtalen.

8.4 Tolkning og utfylling av samarbeidsavtalen

I avhandlingens pkt. 6.1.2 ble det konkludert med at samarbeidsavtalen art. 16.4 (1) skal tolkes objektivt, men at det i enkelte tilfeller kan være rom for å legge vekt på subjektive elementer. Videre la jeg til grunn i pkt. 6.2.2 at en kan vektlegge flere ulike momenter ved en utfyllende tolkning av art. 16.4 (1).

8.5 Tese om retten til å si seg ubundet av en tiltrådt PUD

Under pkt. 7 i avhandlingen ga jeg uttrykk for at en deltager på alminnelig avtalerettslig grunnlag kan si seg ubundet av en tiltrådt PUD i tilfeller hvor OED krever fremlagt ny plan. Jeg la til grunn at det kan bli tale om å tre ut av en endret plan dersom noen av partene opptrer illojalt.

På bakgrunn av dette, skal jeg forsøke å oppstille en alminnelig regel vedrørende deltagerens rett til å si seg ubundet av en tiltrådt PUD. En part burde ha adgang til å si seg ubundet av en tiltrådt utbyggingsplan når følgende vilkår er oppfylt:

For det første må endringen i PUD ha vært utenfor deltakerens kontroll. Dette gjelder uavhengig av om en endringen følger av myndighetsregulering, styringskomiteens flertallskompetanse¹⁴³ eller andre utenforliggende omstendigheter.

For det andre må endringen få ”vesentlig betydning” på utbyggingsplanen kommersielle realitet, eller føre til at ”vesentlige forutsetninger” for den enkelte deltagers tiltredelse svikter. Under denne vurderingen er det rom for å vurdere partenes individuelle forutsetninger ved tiltredelsen.

For det tredje må endringen fremstå slik at deltageren ikke med rimelighet kunne forvente at endringen ville oppstå.

De nevnte vilkårene forutsettes å være kumulative, men dersom noen av partene i interessentskapet opptrer illojalt eller grovt svikaktig, kan hvert enkelt av dem lempes dersom det vil være klart urimelig å gjøre tiltredelsen bindende. Det kreves herunder at det er

---

¹⁴³ Jf. stemmereglene i samarbeidsavtalens spesielle bestemmelser pkt. 3.

årsakssammenheng mellom den illojale eller svikaktige opptreden og det vilkår som eventuelt skal lempes.

Hovedkonklusjonen er at en deltaker kan si seg ubundet av en tiltrådt utbyggingsplan, dersom myndighetene krever fremlagt en ny utbyggingsplan jf. petrl. § 4-2 (7). Hvis OED krever fremlagt en endret plan, skal det som hovedregel mye til for å tre ut av en PUD, jf. avhandlingens pkt. 7.1.5. Det er foreløpig et magert grunnlag for å si seg ubundet som følge av et offentlig krav om en endret utbyggingsplan.

VEDLEGG: Utvalgte bestemmelser fra samarbeidsavtalen

ARTIKKEL 16 UTBYGGINGSPLAN

- 16.1 Operatøren skal legge frem utbyggingsplan for Partene i styringskomiteen.
- 16.2 Styringskomiteen vedtar om utbyggingsplanen med tilhørende dokumentasjon skal oversendes til Departementet og andre relevante myndigheter sammen med søknad om godkjenning av utbyggingsplanen.
- 16.3 Enhver Part skal innen 3 måneder etter at styringskomiteen vedtok planen gi Departementet og de øvrige Parter skriftlig melding om han tiltrer utbyggingsplanen. [Parten må angi om han ønsker å overta hele eller minst en forholdsmessig del av Petoros andel om Petoro ikke tiltrer planen eller om Petoros tiltredelse ikke godkjennes av Departementet.]

Dersom ikke alle Parter har tiltrådt utbyggingsplanen, skal Operatøren uten ugrunnet opphold underrette Departementet og stille søknaden om godkjenning av utbyggingsplanen i bero. De tiltredende Parter kan gjenoppta søknaden i samsvar med artikkel 19.

- 16.4 En Parts tiltredelse av en utbyggingsplan er bindende i forhold til de øvrige Parter.

[Dersom Petoro ikke tiltrer planen eller om Petoros tiltredelse ikke godkjennes av Departementet, skal utbyggingen likevel ansees som tiltrådt av alle Parter om de øvrige Parter til sammen ønsker å overta hele Petoros andel. Andelen skal fordeles forholdsmessig mellom Partene som har ønsket å overta hele eller minst en forholdsmessig andel.]

Artikkel 16 i den engelske versjonen av den norske samarbeidsavtalen:

ARTICLE 16 FIELD DEVELOPMENT PLAN

16.4 A Party's accession to the field development plan is binding in relation to the other Parties.

[In the event that the Manager does not accede to the plan or the Manager's accession is not approved by the Ministry, the development plan is still to be considered as acceded to by all Parties if the other Parties jointly accept to take over the Manager's participating interest. The interest shall be distributed proportionally between the Parties who have accepted to take over the whole interest or at least a proportional share.]

Litteraturliste

Lover:

Lov om forvaltning av naturens mangfold av 19.juni 2009 nr. 100
Endringslov av 27. juni 2003 nr. 68, jf. Ot.prp. nr. 46 (2002-2003)
Lov om skatt av formue og inntekt av 26.mars 1999 nr. 14
Lov om petroleumsvirksomhet av 29.november 1996 nr.72
Lov om petroleumsvirksomhet 11. mars 1985 nr. 11– opphevet
Lov om skattlegging av undersjøiske petroleumsforekomster av 13.juni 1975 nr. 35
Lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker, 10. februar av 1967
Lov om avslutning av avtaler, om fullmakt og om ugyldige viljeserklæringer av 31.mai nr.4
1918
Kongeriget Norges Grundlov av 17.mai 1814

Forarbeider:

Meld. St. 28 (2010–2011): *En næring for framtida - om petroleumsvirksomheten*
Ot.prp. nr. 46(2002-2003): *Om lov om endringer i lov 29. november 1996 nr. 72 om petroleumsvirksomhet*
Ot.prp.nr.43 (1995-1996): *Om lov om petroleumsvirksomhet*
Ot.prp.nr.5 (1982-1983): *Om lov om endringer i avtaleloven 31. mai 1918 nr 4, m.m. (generell formuerettslig lempingsregel)*
Ot.prp. nr. 72 (1982-1983): *Lov om petroleumsvirksomhet*
St.prp. nr.1 (2001-2002): *FOR BUDSJETTERMINEN 2002*
NOU 1999: 11 *Analyse av investeringsutviklingen på kontinentalsokkelen*
NOU 1979: 43 *Petroleumslov med forskrifter*

Forskrifter:

FOR-2010-02-12 nr.158: *Forskrift om helse, miljø og sikkerhet i petroleumsvirksomheten og på enkelte landanlegg*
FOR-2010-04-29 nr. 634: *Forskrift om utforming og utrustning av innretninger med mer i petroleumsvirksomheten*
FOR-2010-04-29 nr. 611: *Forskrift om styring og opplysningsplikt i petroleumsvirksomheten og på enkelte landanlegg*
FOR-2010-04-29 nr. 613: *Forskrift om utføring av aktiviteter i petroleumsvirksomheten*

FOR 2002-12-16 nr 1820: *Forskrift om endring i forskrift om utføring av aktiviteter i petroleumsvirksomheten*

FOR 1999-04-08 nr 517: *Forskrift om regulering av enkelte kjemikalier i tekstiler*

FOR 1997-06-27 nr. 653: *Forskrift til lov om petroleumsvirksomhet*

Rettspraksis:

Rt. 2012 s.1729

Rt. 2010 s.612

Rt. 2010 s.816

Rt. 2008 s. 1365

Rt. 2005 s.1447

Rt.1999 s. 922

Rt. 1998 s. 946

Rt.1996 s. 415

Rt.1991 s.1171

Rt. 1988 s. 295

Rt. 1981 s. 445

Rt. 1976 s. 1376

LB-2012-106104

Konvensjoner:

FNs havrettskonvensjon av 10. desember 1982

Juridisk litteratur:

Arnesen, Finn. *Samarbeid Om Petroleumsvirksomhet: En Kommentar Til Den Nye Samarbeidsavtalen.* Oslo: Nordisk institutt for sjørett, 1987

Backer, Inge L, *Naturvern Og Naturinngrep: Forvaltningsrettslige Styringsmidler,* Oslo: Universitetsforlaget, 1986

Bernt, Jan Fridthjof, *Norsk Lovkommentar,* kommentar til forvaltningsloven § 35, note 883

Bugge, Hans Chr, *Lærebok i miljøforvaltningsrett,* Oslo 2009, 2. utgave

Bush, Rolf, ”Drivverdighetsbeslutning – problemer”, i Arvid Frihagen (Red), *Utbyggingsbeslutning Og Utbyggingsplan: Foredragsmanuskripter Og Arbeidsnotater Til Det Sjette Bergenske Oljerettssymposium 6.-7, Desember 1983 På Solstrand, Bergen,* 1983

Castberg, Frede, *Innledning til forvaltningsretten,* Oslo 1955

Eckhoff, Torstein E. og Eivind Smith, *Forvaltningsrett*, Oslo: Universitetsforlaget, 2010, 9. utgave

Eckhoff, Torstein E, *Forvaltningsrett*, Oslo, 1982, 2.utgave

Fleischer, Carl A., *Petroleumsrett*, Oslo, 1983

Frihagen, Arvid, *Forvatlningsrett I*, Bergen 1977

Giertsen, Johan, *Avtaler*, Bergen: Universitetsforlaget, 2006

Graver, Hans Petter, *Alminnelig forvaltningsrett*, Oslo, 2007, 3. utgave

Hagstrøm, Viggo, *Urimelige avtalevilkår*, Lov og Rett nr. 3/4, 1994

Hammer, Ulf, ”*Development of Fields and Infrastructure*”, i Ulf Hammer (red), *MarIus* nr. 404, Oslo 2011

Hammer, Ulf m.fl., *Petroleumsloven*, Oslo 2009

Hasaas, Olav, ”Forkjøpsrett til andeler i utvinningslisenser”, i *MarIus* nr. 222, Oslo 1996

Hov, Jo og Alf P. Høgberg, *Oversikt Over Avtaleretten*, Oslo 2009

Huser, Kristian, *Avtaletolkning*, Bergen 1983

Kaasen, Knut, ”Samarbeid i Olje – en spesiell selskapsrett”, *Selskap, kontrakt, konkurs og rettskilder, Festskrift til Mads Henry Andenæs 70 år*, Oslo 2010

Kaasen, Knut, ”Scope of joint operating agreement in Norway”, i *MarIus* nr. 261 s. 127-147, Oslo 2000

Kaasen, Knut, ”Statsdeltakelsesavtalen i Norsk petroleumsvirksomhet: Kontraksrettslig form, konsesjonsrettslig form, konsesjonsrettslig innhold – eller omvent?”, i *Tfr* 1984

Lervåg, Jon V, *Miljørettsleg Handlingsrom Innanfor Konsesjonssystemet for Norsk Petroleumsverksemd: Tilhøvet Mellom Utvinningsløyvet, Godkjenninga Av Pud Og Forureiningskonsesjonen*, Oslo: Sjørettsforbundet, 2008

Nesdam, Anne-Karin, *Interessekonflikter I Petroleumsvirksomhet*. Oslo: Nordisk Institutt for Sjørett, 1997

Nordtveit, Ernst, *Oppdragssamarbeid: Joint Ventures I Oppdragsindustri, Entreprenørverksemd, Forsking Og Utvikling*, Bergen 1992

Nygaard, Dagfinn, *Andres Bruk Av Utvinningsinnretninger*, Oslo 1997

Selvig, Erling, *Petroleumsrett Til Studiebruk*, Oslo 1988

Selvig, Erling, ”Kontraksretten”, i *Knophs oversikt over Norges rett, Kåre Lilleholdt (red)*, 11. utgave 1998

Selvig, Erling, ”Rettsvirkninger av godkjent utbyggingsplan – forholdet til senere tillatelser”, i Frihagen (red), *Utbyggingsbeslutning og utbyggingsplan*, Bergen 1983

Selvig, Erling, *Samarbeidsavtalen: Tre Studier*, Oslo: Nordisk institutt for sjørett, 1988

Stang, Trond, ”Mindretallsvern i Samarbeidsavtalen”, i *Marlus* nr. 157, Oslo 1988
Woxholth, Geir, ”Avtalelovens § 36 i selskapsforhold”, *Jussens Venner*, 1993 s. 149
Woxholth, Geir, *Forvaltningsloven med kommentarer*, Oslo, 2011, 5.utgave.

Samarbeidsavtaler:

Avtale for petroleumsvirksomhet (Spesielle bestemmelser, Regnskapsavtalen og Samarbeidsavtalen), 20. konsesjonsrunde, PDF:

<http://www.regjeringen.no/Upload/OED/Vedlegg/Konsesjonsverk/k-verk-vedlegg-1-2.pdf>

Internettkilder:

<http://www.regjeringen.no/Rpub/STP/20012002/001OED/PDFA/STP200120020001OEDDDDPDFA.pdf>

http://npd.no/Global/Norsk/3-Publikasjoner/Faktahefter/Fakta2012/Fakta_2012_web.pdf

<http://www.tu.no/olje-gass/2012/12/21/40-milliarder-kroner-pa-spill>

<http://www.tu.no/olje-gass/2013/03/12/na-skal-y-me-skrotes>

<http://www.regjeringen.no/upload/OED/pdf%20filer/Pud%20Pad/PUDPAD-feb2010.pdf>

Offentlige veiledere:

Veiledning til plan for utbygging og drift av en petroleumsforekomst (PUD) og plan for anlegg og drift av innretninger for transport og for utnyttelse av petroleum

Antall ord: 17824